ԹԻՒ 7712   4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911   ԿԻՐԱԿԻ   17 Septembre 1911 N. 7712   نومرو ۷۷۱۲ ٤ ايلول ۱۳۲۷ بازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - Ղ.Ա.Լ.Ա.Թ.Ի.Ա.
آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فياتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات ايچون سنه‌لكى ۱۰۰ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան Վեցամս.
Գաւառներու համար 100 54
Արտասահման » 35 20 Ֆր.

نسخه‌سى ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ.

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ   FONDÉ EN 1883   بازار ايرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور . تاريخ تأسيسى ۱۸۸۳

Մեր Ազգասէր Երեսփոխանները

Երկու անգամ է որ Ազգային Ժողովի նիստերը ամլութեան կը դատապարտուին մեծամասնութիւն չգոյանալուն համար։ Մեր երեսփոխանները կարծես ձանձրացած են իրենց պաշտօնէն և չեն ուզեր ամենափոքր զոհողութիւն մը ընել «ազգասիրաբար»։ Եւ սակայն մի՛ կարծէք թէ այդ մարդիկը «ազգասէր» չեն, հայկական զգացում չեն կրեր, իրենց ազգին տառապանքներովը չեն տրտմիր։ Փա՛ռք լիցի։ Միայն թէ իրենց ազգասիրութիւնը նատուկ է, անտնին ազգասիրութիւն մըն է որ կօշիկները հանելով բազմոցին վրայ երկննալու պէտք կը զգայ։ Ազգասիրութիւն մըն է որ օդափոխութեան պէտք ունի, ամառուան տաքին, ձմեռուան ցուրտին չդիմանար։ Ամառը կը նախընտրէ Պէօյիւքտէրէի ծառերը մեր ժողովարանի ճառերուն և ձմեռը չուզեր զոհել իր վառարանին տաքութիւնը մեր Ազգային Ժողովի վիճաբանութեանց ջերմութեան։ Եւ, յետոյ, թուաբանական հաշիւով մը խիղճն ալ, — իր ազգասէրի անխոյս խիղճը, — հանգիստ պահելու միջոցը գտած է։

— Եղբայր, կ'ըսէ ան իր բացակայութիւնը երեսին զարնողներուն, եթէ վստահ ըլլամ որ իմ գալովս մեծամասնութիւն պիտի գոյանայ, երկու ձեռքս եթէ կրակն ալ ըլլայ՝ կը վազեմ կուգամ, բայց տեսէ՛ք, հազիւ վաթսուն երեսփոխան ներկայ գտնուեր են նիստին, եթէ ես ալ գամ ի վաթսունըմէկ պիտի ըլլար միայն և կրկին մեծամասնութիւն չպիտի գոյանար... Հետեւաբար խիղճս հանգարտ է։

Այս թուաբանական հաշիւը ընող և հանգարտ խղճով ազգասէր երեսփոխաններուն թիւը երեսունը կ'անցնի, ինչպէս յայտնի եղաւ այս ուրբաթ օրուան նիստին մէջ։ Եթէ պակասող երեսուն երեսփոխաններուն ընտրութիւններն ալ կատարուին՝ այդ թիւը վաթսունի պիտի հասնի հաւանականաբար։

Այս ուրբաթի նիստը՝ մանաւանդ՝ շատ սրտաճմլիկ տեսարան մը կը ներկայացնէր։ Ներկաներուն թիւը բարձրացաւ մինչեւ 66ի, այնպէս որ եթէ հինգ հոգի եւս բարեհաճէին գալ, 71ի ճակատագրային թիւը պիտի լրանար։ Ամենուն աչքը յուսահատ անհանգստութեամբ մը ուղղուած էր դրան վրայ, ուրկէ սակայն ո՛չ մէկ նոր երեսփոխան ներս կը մտնէր։ Ոմանք պատուհաններէն վար կախուած՝ փողոցէն կամ բակէն օգնութիւն մը կ'ակնկալէին։ Ամենքս ալ անհամբեր օժանդակ բանակի մը գալստեան սպասող պաշարեալներու հոգեկան դրութեան մէջ էինք։ Եւ սակայն չեկան այդ հինգ անգութ երեսփոխանները և միւս վաթսունըվեցը պարտաւորուեցաւ անձնատուր ըլլալ ժողովի փակման յայտարարութեան։

Եւ սակայն կը խորհիմ որ եթէ այդ 66 երեսփոխանները նիստը օրինաւոր յայտարարէին, օրակարգի խնդիրներուն վրայ վիճաբանէին, որոշումներ քուէարկէին, միթէ ազգը պիտի տուժէ՞ր, միթէ յիմարական վճիռնե՞ր պիտի արձակէին, կամ միթէ բացակայ երեսփոխանները պիտի բողոքէի՞ն արուած որոշումներուն դէմ։ Չեմ կարծեր։ Աւելի զատ, այն հինգ երեսփոխանները որոնց կը սպասէինք և որոնք չեկան, միթէ իրենց վերարկուներու ծալքերուն մէջ գերագոյն իմաստութի՞ւնը պիտի բերէին միասին, միթէ 71 թիւը այնքա՛ն կախարդական թի՞ւ մըն է որ կարող պիտի ըլլար մէյմէկ Սողոմոն իմաստունի փոխել մեր խեղճ Դաւիթները։ Ապահովաբար ո՛չ։

Վաթսունըվեցին տուած որոշումը բնաւ չպիտի տարբերէր եօթանասունըմէկին տուած որոշումէն. այս մասին գլուխս գրաւ կը դնեմ։

Թափուր աթոռներու վրայ թափուր գլուխներ նստեցնելով՝ լեցուն ժողովարան մը կարելի չէ կազմել։

Ահա՛ այս տեսակէտով կարծեմ հարկ է միանգամ ընդմիշտ հրաժարիլ այդ 71ի մղձաւանջէն։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԲՌՆԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Խօսքերնիս Գերմանիոյ կառավարական դրութեան ներքին վիճակին կամ նշանակին վրայ չէ, որ բաղդատմամբ կարգ մը սահմանադրական երկիրներու՝ բռնապետական կրնայ համարուիլ, այլ Գերմանիոյ արտաքին այն բռնակալութեան մասին է, զոր կ'ուզէ ի գործ դնել բոլորանդակ աշխարհի վրայ, այնպէս մը հասկցնել ուզելով թէ առանց իր գիտութեան ու հրամանին տերեւ պէտք չէ որ շարժի ծովու կամ ցամաքի վրայ։

Եթէ առեւտրական աշխարհի մէջ մի միլիառատէր այսպէս ընթացք մը բռնէր, բռնիլ թէ երկրագունդի վրայ բան մը պէտք չէ որ գնուի կամ ծախուի առանց իրեն շահու բաժին մը հանուելու, այդպիսի մէկը կրնար մինչեւ անգամ դատարանի յանձնուիլ իբրեւ անտեսական բռնապետ, ինչպէս առաջ մեր գաւառներուն մէջ կային այդպիսի բռնակալներ, որոնք առանց որ և է աշխատութեան կամ դրամագլխով մասնակցութեան ամեն տեսակ գնումներու և վաճառումներու «բարմաղըմըզ իչինտէ տիր» (մատերնիս մէջն է) բռնելով նստած տեղերնին շահ մը կը գրպանէին երկուստեք, թէ՛ գնողէն և թէ վաճառողէն, որովհետեւ աղեկ բռնաւորներ էին, և այսպիսի անիրաւութիւն մը ընել չէին ամչնար։

Տարակոյս չկայ թէ օրինաւոր կառավարութիւն, կարգաւորեալ ոստիկանութիւն և չնորհքով կազմակերպուած պետական իշխանութիւն ունեցող ամէն երկիրներու մէջ այդ կարգի անտեսական բռնակալները կը դատուին ու կը պատժուին, կամ գոնէ կ'արգիլուին առեւտրական այդ անիրաւ շահագործութիւնները ընելէ։

Գերմանիոյ Մարոքի խնդրոյն մէջ բռնած քաղաքականութիւնը ճիշդ «մատս մէջն է»ի քաղաքականութիւնը կը ներկայացնէ, որ պարզապէս բռնապետութիւն բան է, զոր կ'ուզէ կիրարկել օտար երկիրներուն ու գործերուն մէջ ալ։ Իր այդ ընթացքը ուրիշ բան չէ, բայց թէ հզօրագոյնին իրաւունքը զոր այդպէս չարաչար կը գործածէ մանաւանդ Մարոքեան ներկայ խնդրոյն մէջ։

Եթէ անտեսական կամ առեւտրական աշխարհի մէջ այդ կարգի անիրաւ բռնակալութիւն մը բանեցնողը դատական հետապնդման կ'ենթարկուի, քաղաքական աշխարհի մէջ ալ միթէ պէտք չէ՞ որ այդպիսի բռնաւոր մը au ban de l'humanité (մարդկութեան սահմանէն դուրս) դրուի։ Անշուշտ այո՛, բայց կա՛յ արդեօք այդ ոյժը որ զայն գործադրէ, այսինքն Գերմանիոյ բանեցնել ուզած տիեզերական բռնապետութիւնը խորտակէ ու արգիլէ զինքը ու ամէն բանի մէջ քիթը խոթելէ և «բարմաղըմ իչինտէ տըր» ըսելով առանց որ և է զոհողութեան, նստած տեղը, հանգիստ շահ մը ձեռք ձգելէ, ինչպէս կ'ուզէ ընել հիմա Մարոքի խնդրոյն մէջ, դնելով մանաւանդ այնքան ծանր ու անտանելի պայմաններ, որոնց Ֆրանսա և իր տեղը ուրիշ որ և է ազգ եթէ եղած ըլլար, չպիտի հանդուրժէր։ Եւ եթէ դերերը փոխուած ըլլային ու Գերմանիա գտնուէր Ֆրանսայի տեղ, ապահով այժմ պատերազմ յայտարարած էր, զի եղած առաջարկներն այնքան գրգռիչ բնութիւն ունին, որ Ֆրանսայի խաղաղասիրութիւնը և զգուշաւորութիւնը միայն կ'արգիլեն զինքը պատերազմի յայտարարութեամբ պատասխանելէ անոնց։

Պէտք է գիտնալ նաեւ թէ խնդրոյն արդի հանգամանքն այնպէս է որ համաշխարհային համակրութիւնը ու հասարակաց ընդհանուր կարծիքը Ֆրանսայի կողմն են, իսկ Գերմանիոյ աննպաստ։ Այս պարագան մեծապէս կ'ազդէ խնդրոյն լուծման վրայ, և կ'ամչցնէ նոյն իսկ Գերմաններու ողջամիտ մասը, որովհետեւ իրենք ալ գիտեն ու կզգան թէ իրենց կառավարութիւնն է որ անիրաւ է ներկայ պարագային մէջ և ոչ թէ Ֆրանսա, որ թէ՛ իրաւունքն իր կողմն ունի և թէ այնպիսի խոհեմութեամբ, չափաւորութեամբ ու իր իրաւանց գիտակից վստահութեամբ կը վարուի որ ընդհանուրին հիացումը կը շարժէ։

Տարակոյս չկայ թէ Գերմանիա գիտէ որ այս տեսակէտով ինքը աննպաստ դիրքի մէջ է բոլորանդակ աշխարհի առջեւ, և ինչպէս կ'աշխատի 1870ի առենուան պէս հնարք մը գտնել իրաւունքը իր կողմը դարձնելու, այնպէս որ պատերազմը ծագած առեն ինքը չճնշուի պատասխանատուութեան սկզբնաւորութեամբ, բայց կարելի չէ որ յաջողի իր փափաքին մէջ, զի Ֆրանսա այս անգամ ոչ միայն 1870ի փորձէն խրատուած այլ եւս լարուած ծուղակին մէջ չիյնար, այլ եւ Անգլիա ու Ռուսիա իր հետ ունենալու վստահութեամբ աներկիւղ կը սպասէ որ նախայարձակը Գերմանիա ըլլայ, եթէ երբեք կը համարձակի արհամարհել հասարակաց տիեզերական կարծիքը որ միահամուռ կը դատապարտէ Մարոքի խնդրոյն մէջ իր բռնած խրոխտ, վէս ու գրգռիչ ընթացքը, և կը նկատէ զայն պարզապէս բռնակալութիւն։

Իր այս ընթացքին երեսէն Գերմանիա բան մըն ալ տեսաւ, զոր թերեւս մտքէն չէր անցըներ, այն է Ֆրանսայի մէկ ծայրէն միւսը հայրենասիրութեան, արժանապատուութեան և առանց կուսակցական խտրութեան ամենուն առհասարակ ներկայ խնդրոյն մէջ միութեան և համամտութեան զգացման ու ոգւոյն արտայայտութիւնը, ինչ որ շատ յստակ, պայծառ և բացորոշ կերպով երեւան եկաւ բոլոր թղթակցութեանց և ազգին ընդհանուր զանգուածը ներկայացնող այլեւայլ մարմիններու ու ընկերակցութեանց կառավարութեան ուղղած այն յայտարարութիւններովը թէ պէտք է ամուր կենալ և չընկրկիլ Գերմանիոյ անիրաւ պահանջումներուն առջեւ։

Այս երեւոյթը շատ մտածել տուաւ գերման քաղաքական շրջանակները, մինչ անոնք տարբեր գաղափար ունէին Ֆրանսայի մտայնութեանը մասին։ Բոլոր այս երեւոյթները կը ծառայեն յոյս տալու թէ Գերմանիոյ բանեցնել ուզած տիեզերական բռնակալութիւնը չպիտի յաջողի գէթ Մարոքի խնդրոյն մէջ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

استانبول زقاقلرنده عمران وطهارت

آوروپانك، حال حاضرده اڭ بيوك پايتختلرى بولنان لوندره، پاريس، برلين كبى مشهور وعمران وانتظام جهتيله‌ده پك يوكسك مرتبه‌لرده بولنان بوشهرلرده، حيات نه‌درجه خفيف برصورتده كچيرلير، انسان بويله يرلرده هرنه‌قدر چالشوب زياده‌سيله اتعاب ذهن ووجود ايتسه ، اثناى تعطيلده كوره‌جكى بدايع مدنيه ومناظر نفيسه‌دن عادتا متسلى اولور .

بويله پك‌منتظم مملكتلرده، دنيانك هرهانكى برجهتندن كلن براجنبى زائر ولو زيارت ايتمش اولديغى مملكتك عرف وعاداتندن هيچ خبردار اولمسه‌بيله، پك سهولتله استراحت ايتمك وسائطنى اله كچيره بيلير .

فقط زقاقلرنده ، انتظامسزلق ، قارغشه‌لق ، موجود اولوب، عمران وطهارتدن عارى بولنان مملكتلرده ايسه زوار اجنبيه پك‌چوق صعوبتلره دوچار اوله‌جقلرينى وحتى آرزو ايتدكلرى وجهله استراحت ايده‌ميه‌جكلرينى اعتراف ايتمك موافق اذعاندر .

ذاتاً برمملكتده ظاهراً كوريلن انتظام وطهارت، اومملكتك حقيقةً مالك بولنديغى منتظم ومكمل برادارەنك نتائج طبيعيه‌سندن معدوددر .

خصوصيله بوكون اڭ متمدن ومترقى دولتلرك مقرحكومتلرنده وسائط نقليه يعنى تيمور يوللرى، واپور ، الكتريق تراموايلرى تونللر وسائره اوقدر مكمل برحاله افراغ ايدلمشدركه بونلرى كوروبده حيران اولمامق، وبوقبيل، استحصالى پك قولاى اولان عمران وانتظامه حسرت چكمكه انسان كنديسنى ضبط ايده‌مز .

يكرمنجى عصرك آچمش اولديغى افق ترقيدن مستفيد اولان ملل واقوامك بوكون اڭ زياده اعتنا ايتمش اولدقلرى برجهت وارسه اوده يشادقلرى مملكتى كوزل باغچه‌لر، مصنع تونللر، وكوپريلر، منتظم يوللر ايله تزيين وكيجه‌لريده هريرى وخصوصيله پك ايشلك محللرى ضياى الكتريق ايله مستغرق ايدوب ، خلقك استراحتنى كيجه بيله تأمين ايتملريدر .

فقط تأسف ايله سويله‌يه‌لم‌كه مملكتمزده استراحت عموميه‌يى تأمين ايتمك اوزره موجود وسائط آوروپاليلرك تطبيق ايتمش اولدقلرى قوانيندن پك دون برمرتبه‌ده بولنمقده‌در وحتى بوسبوتون مفقوددر ديسه‌ك چوق مبالغه ايتمش اولمايز .

استانبولك مناظر طبيعيه‌سى ، نه درجه مكمل ولطيف وهردرلو تجدد ، وعمرانه فوق‌العاده براستعداد طبيعى‌يه مالك بولنديغندن بحث ايتمكى زائد كورورز .

اكر استانبول موقع جغرافيسنه متناسب بر عمرانه واوكا كوره برتشكيلات بلديه‌يه‌ده مالك بولنسه قوياً امين اوله‌بيليرزكه حال حاضرده آوروپانك اڭ مهم پايتختلرى ميانده مستثنا بر موقع طوتمغه موفق اوله‌بيلير . وبونى اعتراف ايدن بز دكل مملكتمزى زيارت ايدن آوروپاليلردر.

مرمره دكزينك سواحلنده بولنان ، قوم قپو ، يكى قپو ، صماتيه طرفلرندن باشلايه‌رق مقرى كويه قدر تمديد ايدلك اوزره، ساحل درياده ريختملر، انشا اولنوب، اوجهتلر شنلندريلرسه هم دكزه قارشى پك رعنا وهوادار موقعلر وجوده كتيريلير هم‌ده تجارت نقطهٔ نظرندن بوقبيل جسيم برتشبث نتائج مهمه‌يى انتاج ايدر.

فقط بوكبى تشبثلره باشلامق ايچون ... دها قطع ايده‌جك چوق مسافه‌مز واردر .

مملكتمزده امراض مستوليه‌نك منع دوامى ايچون طهارت نامنه لزوم كوريلن ، تدابير ابتدائيه‌نى بيله عندالحاجه اتخاذ ايتمك عادتا قابل اوله‌ميور .

بونك سببنى آكلامق ايچون بر آز دوشونه‌جك اولورسه‌ق، همان فكريمزه سنه‌لردن برى مملكتمزك هدف اولديغى تراخى وتكاسل جريحه‌لرى تبادر ايدر .

لكن بز آرتق اومشئوم ماضى‌يى اونوتمالى‌يز، ويكى فكرلر ، عزم قويلر ايله هپمزه ترتب ايدن ، وظيفه‌يى حقيله موقع اجرايه چيقارمق اوزره تشبثات خصوصيه ومشتركه‌ده بولنمامز شديداً الزمدر .

شهرمزده حريقلرك ترك ايتمش اولديغى بيوك وواسع خرابه‌لر اوزرنده مجدداً انشا ايديله‌جك ابنيانك طرز اعماليسنده‌ويكيدن تشكل ايده‌جك زوقاقلرده، تأمين انتظام وطهارت ايتمك ايچون تدابير لازمه‌يى شمديدن اتخاذ ايتملى‌در .

استانبول محلاتنده عمرانك فقدانى ، ياقيشقلى وطبعاً غايتله كوزل برآدمك چيركين وكيرلى لباسلره بورنمش اولمه‌سنه تشبيه ايديله‌بيلير .

آرتق شهرمزى كوزللكنه مدت مديده‌دن برى خلل كتيرن لباسلردن تعريه ايده‌رك ، اوكا اليق اولان ذى‌قيمت تزيياناتى ويرمه‌نك زمانى ورود ايتمش وبلكه‌ده مرور ايتمكده‌در . بناءً عليه بوغايه‌يى تعقيب ايتمك اوزره ، يكديكره قارشى آمال غرضكارانه پرورده ايديله‌جك يرده، منافع مقدسهٔ وطن ايچون توحيد مساعى ايدلسه كوزل نتيجه‌لر حصوله كلير وجهانك مدح وثناسنه بحق شايسته اولان استانبولك مناظر طبيعيه‌سى حقيقى بربهشت حالنى كسب ايدر .

آ . قسطانيان

(۱۳۳)

عبدالحميد وشرلوق هولمس

ايكنجى قسم :

قهرمان تورك خانمى

اون ايكنجى فصل

شرلوق هولمس وضيا پاشا

وتنظيم ايتمك اوزره درسعادته كلمش ومرحوم وطنپرورمانياسى‌زاده رفيق‌بك ايله خفى قوميته‌نك امورينه كيزليدن كيزلى‌يه چالشمقده ايديلر ، وفعاليتلرينك مركزى قاضى كوينده مصرلى اوغلى تارلاسى جهتلرنده ايدى .

ماقلاين بلا افاتهٔ وقت ، قارئلريمزه ذاتاً معلوم اولان بتون وقايعى تفرعاتيله ، ساعى بكه تعريف وكنديسنه ويريلن پاكتى دخى تسليم ايده‌رك، درعهده ايتمش اولديغى وظيفه‌يى حقيله اجرا ايتدى .

ساعى بك كندى ايچون پك مهم اولان بتون بووقايعى كمال دقتله ديكله‌دكدن صوكره ماقلاينه خطاباً :

— سوكيلو ماقلاين! عجبا شمدى عبدالحميد دردست ايدلنلره قارشى نه يولده حركت ايده‌جكدر ؟ ديدى .

— ظن ايده‌رم‌كه كندى ايلك قورقولرى كچدكدن صوكره ، محافظهٔ نفس ايچون وسائط شديده‌يه مراجعت ايدوب ، ينه كندى اسكى فكرينه عودت ايله النده بولنانلرى محو ايده‌جكدر.

— بنده سزك كبى دوشونيورم، عبدالحميد تخت اوزرنده بولندقجه هيچ برشيئه امنيت ايديله‌مز . بزم جسارتلى حركتمز ايجه تأثير ايتدى ايسه‌ده ، شمدى اوندن مستفيد اوله‌مز ايسه‌ك رفيقلريمزده محو اوله‌جقلردر . . . يازيق‌كه ياپديغمزى تكرار ايتمك قابل دكلدر . . . ضيا پاشانك ييلديزدن فرارى ايله ييلديزده قوتمز قالمامشدر ، برقاچ دانه صادق آرقداشلريمز وار ايسه‌ده بويله مهم ايشلر ياپه‌مازلر ...

— اويله ايسه وقت غيب ايتميه‌رك عبدالحميدك بوحالت روحيه‌سندن مستفيد اولملى‌در ...

ساعى دوشنجه‌لى برحركتله :

— اوت ! فقط نصل ؟

انكليز جواب ويرمدى ، ظن ايدرسك‌كه برچاره بولمق اوزره ، دوشونمكده ايدى .

والحاصل سوزه باشلايه‌رق :

— قما ايله تهديد ايدلدكدن صوكره طبيعى رفقاكزك سربست براقيله‌جقلرينى مأمول ايتمز ايديكز .

— خاير! مقصدمز اونلرى اشكنجه‌لردن ئولومدن قورتاروب وقت قزانه‌رق ، صوك تدبيرلرى حاضرلامق ايدى .

— فقط دردست ايدلدكلرى وقت بتون بواشكنجه‌لر وئولومدن قورتوله‌ميه‌جقلرينى ... اولندن بيلملى ايديكز .

بونلرى دوشونمه‌يوب‌ده ... نه ايچون دردست ايدلمك ايسته‌ديلر ؟ ...

طبيعى‌بيليرسكزكه كنديلرينى چامليجه طرفلرنده بن اله كچيردم ، وبوده كندى آرزولرى ايله اولدى ، بوتهلكه‌دن بنى ئولدوره‌رك، وياخود سرلرينى اورته‌يه چيقارمه‌يه‌جغمه وعد قوى آله‌رق يقايى قورتاره‌بيليرلر ايدى .

— رفقامز دردست ايدلديكى زمان، بيوك بروقعه ايچون هردرلو تدابير حاضرلانمشدى .

وبويله برحركت ، مستبدك پنچه‌لرندن يالكز رفقامزى دكل ، سفيل وطنمزى‌ده خلاص ايده‌جكدى. فقط حايف‌كه صوك دقيقه‌ده هرشئ آلت اوست اولدى ... بونى شمدى سزه ايضاح ايده‌مه‌م فقط بركون طويارسكز...

شمدى قوميته‌مز بردور فترت كچيرمكده‌در .

آنجق بومجاهده‌يى ايلرى كوتورمك اوزره حال حاضرده قوتلريمزى بريره طوپلامليز...

ساعى بك شو وطنپرورانه سوزلرينى متعاقب آياغه قالقدى .

سويله‌ديكى سوزلر وكوزلرينك رونق وخالصيتى ماقلاينك توجهنى جلب ايتمش اولدقلرندن بويكى دوستنه معاونت ايتمك اوزره برچارهٔ نجات دوشنمكده ايدى .

— ساعى بك ، بن ضيا پاشايه سويله‌ديكم وجهله ، سزه معاونتده بولنمغه حاضرم يالكز نه كبى برخدمتده بوله‌جغمى بكا بيلديريكز.

كنچ ماقلاينك النى صيقه‌رق :

— تشكر ايدرم ! امين اوليكزكه كوسترديككز شو توجهى هيچ فراموش ايتميه‌جكز بوكون برقاچ مستبدلرك آياقلرى آلتنده اينكله‌ين وطنمز بتون خلوص قلبه مالك اولانلر طرفندن مظهر معاونت اولمليدر .

وسزموسيو ماقلاين حر برمملكتك طوپراغنده بويومش برذات اوله‌كز اعتباريله وطنلرينك پنچهٔ استبداددن قورتولماليرينه چالشانلره دائما ياردیم ايتمكه بورجلى سكز .

ماقلاين كنديده اوطه‌ده آياغه قالقه‌رق، يورومكه باشلادى وساعى بكه خطاباً :

— دردست ايديلن دوستلريكزى ، امين اوليكزكه قورتاره‌مايز، فقط اونلرى نفى ايتديره‌بيليرز ، بوقدرله ممنون اولورميسكز ؟

— طبيعى، اونلر بردفعه ييلديزدن مفارقت ايده‌جك اولورلر ايسه، ئولوم و اشكنجه مخاطره‌لرندن قورتولورلر . و اونلر ايچون برچارهٔ نجات بوله‌جغمزى مأمول ايده‌رز .

انكليز قطعى برطور ايله :

— اويله ايسه ايشى بكا براقيكز .

يكرمى دقيقه قدردها دوام ايدن برمكالمه‌دن صوكره ماقلاين ساعى بكك يانندن آريله‌رق ييلديز سراينه عودت ايتمكده ايدى .

(مابعدى صالى صباح)

استخراجاً طبعى ممنوعدر

كمال عمر تحافيه مغازه‌سندن ، بايرام مناسبتيله اشيا اشترا ايده‌جك ذوات كرام ، ممنون قاله‌جقلردر

Գրախօսական

ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԷ ԵՒ ԻՐ ԵՐԿԸ

«Ալ սանա»... ։ Հիմա ամէն բան պիտի ծալլենք, ծրարենք, վերցնենք մէջտեղէն, Շիրվանզատէն, անոր ոգին, երկիրուն նկարագիրը, միջավայրի ազդեցութիւնները, օտար մատենագրութեանց դրոշմութիւնը, բոլոր այս հրահանգիչ հարցերը, որոնց լուսաբանութեամբ կը սպառէին մեր գրական կառախումբին առաջին և երկրորդ կարգի ճամբորդները, և պիտի երթանք հասկցնել երրորդ կարգի անտաշ և յաճախ անմիտ յաճախորդներուն թէ քերականութիւնը սա է, թէ մակբայը նա է, թէ ուր բային առաջ կ'ըլլայ, թէ «ապրիմ»ը (գ)ով կը գրուի։ Տէր ողորմեա ինձ, Աստուած։ Հաւատացէք որ ես, այսօր, հոգիս մաշելով կը յանձնեմ Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեանի ձեռքը, որպէս զի օր մը, մնացած պահուն, ոչ ոք քովս տրնկուի պահապան հրեշտակի պէս։ Եթէ այս քաւարանի չարչարանքներն ալ չարժեն, այլեւս խնդրեմ իմ անմեղ երկնային արքայութիւնս։

Բայց եկանք մեր Դողդոխայէն վեր, համբերութեամբ, հեզութեամբ։ Խմենք դառնութեան բաժակը մինչեւ ցմրուր, ո՛չ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու կամիս, ո՛վ Երանելի։ Ön ուրեմն, Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեան, ես թուեմ քու հայերէն լեզուիդ անճշդութիւնները, և միշտ պնդեմ թէ իմ հայերէնս «ոչ բոլորովին ճիշդ է»։ Դալով հայերէն լեզուի ծանօթութեան, պիտի չզարմանաք անշուշտ, եթէ ըսեմ թէ տասնըիններորդ դարէն սկսեալ, միակ և միակ մէկ մարդ, մէկ ճշմարիտ հայերէնագէտ աշխարհ եկած է, այդ ալ է Տ. Արսէն վրդ. Բագրատունին, «Հայկ Դիւցազն»ի հեղինակը, Հոմերոսի «Իլիական»ին և բազմաթիւ դաղղիերէն ողբերգութեանց անմահանուն թարգմանիչը։ Մնացածներուն վրայ խօսիլ չարժեր։ Մնացածներուն ծանօթութիւնը բերանէ քիչ մը աւելի կամ քիչ մը պակաս խնդիր է։ Տիեզերքի մէջ քանի մը անձնօթ միացած բաներէն մէկն ալ է, մեզ, հայոց համար, մեր հայերէն լեզուն, իր ամբողջական բառամթերքովը։ Եթէ Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեան ունենայ աւելի բառամթերք քան Շիրվանզատէ մը, ասի չկրնար ծառայել ոչ առաջինը չփացնելու, ոչ երկրորդը նուաստացնելու։

Եթէ ըսեմ թէ Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեանի գրածներուն մէջ կը պատահի որ ենթակայ և բայ չհամաձայնին, մի՛, խընդրեմ, եզրակացնէք թէ ան իր քերականութիւնը չգիտեր. ես ձեզ կը վստահեցնեմ թէ շատ լաւ գիտէ, բայց տպագրութեան սխալ մը, տխմար վրիպակ մը մեր աչքաց առջեւ կը դնէ սա զարմանալի պարբերութիւնը. «Սուրբ մը յանկարծ արթնցուցին... յիշատակներու» («Ոստան», թիւ 1, էջ 232)

Գինին անգամ մը քաշուեցաւ, պէտք է որ խմուի, կ'ըսէ փրանսական առածը։ Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեան յաճախ կ'իյնայ աւելորդութեանց մէջ (փլէօնազմ) որոնց մեծ մասը յոռի (վերպէօ)։ Օրինակներ «Ոստան»էն. «Տակաւին (.') մինչեւ հիմակ (') ոչ քիչ տարբեր է», էջ 229։— «Դուրս պոռթկացող այտեր», էջ նոյն։— «Եւ որոշնոտ ուսկայն», էջ նոյն։— «Կը մտնէր ժողովրդականներս», էջ 230։— «Հոյակապ չիրմաքար», էջ 289։— Կրնա՞ր միթէ ներս պոռթկացող այտեր ըլլալ։ Իսկ չիրիմ բառը բաւական ձեւ չէ՞ միթէ, զայն աղքատցնելու համար չիրմաքարով։ Բառերու մօտ կրկնութիւններ կան որ անհաճոյ են. «Տեսնելու համար թէ կը տեսնէ՞ն զինքը», էջ 285։— Պարզապէս սրտաեռալութիւն է գրել. «Հետաքրքրութեան հոգւոյն մէջ ճեմձերիկ», էջ 294։ Մօլիէռի «Բրէսիէօզ»ները կը յիշեցնէ։

Ցանկալութիւն է ժողովրդական լեզուով գրել, բայց զգուշանալու է բառերը աղճատելէ և գռեհիկ ձեւերու մէկ իյնալէ։ Օրինակ «Եղով (իւղով) եփուած հաւկիթ» էջ 232։—«Վչատյայտ աչուըներով» (աչքերով), էջ 232։—«Փակչած մազերով», էջ 286։ Ինչո՞ւ չըսէինք «փախչած գոյները բռնուեցան»։— «Ըղեղաստպ», էջ 290— «Կը խօսուըրանէին», էջ 287։—«Ոսկորները սրսփացուց» էջ 292։— «Մատուըներովը» էջ 294։ Դալով Աստուածածին բառին, անոր սեռականը ու տրականն է «Աստուածածնի» (ինչպէս պատարագիչը կ'ըսէ. «Եւ վասն Սրբուհւոյ Աստուածածնոյ երկրպագութիւն, Աստուածածնոյ մեծայնութեան», էջ 285 և 286։

Ցուցական դերանունի սխալ կիրարկում կայ սա տողին մէջ. «Ի բացակայութեան քարոզչին, անոր (ասոր) դերը կը ստանձնէր», էջ 231։ Հեռու եղողին կ'ըսուի' անոր, և մօտ եղողին' ասոր։

Ներկայ դերբայը, որուն վերջաւորութիւնն է «ող», ինչպէս «Փառք Տիրոջը, վերջացող թօթափելով պեխերը», էջ 231, այլուր փոխուած է տարօրինակ վերջաւորութեան մը, ինչպէս, «Մրմռացեր էր գործակատարը' քունքին մազերը չըդակելէն», էջ 288։— «Կը մըլտար քունքին մազերը տափակցնելէն», էջ 294։— Պատասխանից,, մատուըներովը քունքին մազերը տափակցնելէն», էջ 294։

Թուրքերէնէ թարգմանուած ձեւեր.— «Կամաց մը կոտնէի կը քալէր», էջ 231 (Եավաշճանըը աղըմ խիրիփոմիփ)։— «Օղլեն հատ մը (°) լեցուց խմեց» էջ 233։

Ֆրանսերէնի նմանողութեամբ ձեւեր. «Մատի նշան մը իր հետեւորդ սպասեակներուն' և գոհացում տուած էր այս կամ այն խնդրանքներուն» («Շանթ», թիւ 5, էջ 66)։—«Գինի կը բերէր յաճախորդներուն առջեւ դնելու» («Ոստան», էջ 232)։—Բահանան, գործը աւարտած, խաչը պորեց», էջ 293։

Օտար բառեր որոնց գործածութիւնը հարկաւորիչ չէ, ինչպէս' ուղեղնուած (ռօզիկ, բառ Նորայրի)։— Բառատուբս, էջ 285։— Փէսիթ, էջ 286։— Խոմալ նշանակ էջ 291։—

Տգեղ է «ռնգունքիր» (հօտին), էջ 229։— Լաւագոյնն է, բառ Աւձեանին, «ռունգն» «ռունգները» կամ «ռունգերը»։

Գաղղիերէնի մէջ cheveu, poil de crin բառերուն տառամիք որոշ են. առաջինը մարդուս գլխուն մազն է. երկրորդը չան, այծի մազն է և ուսախ ստեւ, ինչպէս նաեւ, ընտանիքար, մարդուս մօրուքը. երրորդը ձիու, արջառներու, ատւծի մազն է, այսինքն' բուր։ Ունինք նաեւ «ձար» բառը, մազ, «փէրչէմ», ուրեմ կուպայ «ձարի», մազոտ, և «ձարխառ» մազոտ խոտ մը։ Նկատելով այս առձեւն բառամթերքը, ժամանակ է միանգամ ընդ միշտ զանազանել գլխու մազը' պեխէն, մօրուքէն և մարմնոյ poilէն։ Լաւագոյն բրած կ'ըլլար Գ. Եր. Սրմաքէշխանլեան պեխերու համար չըսել' «մազի ժայթքում» էջ 229 — «մազի փունջ», 229 և 230։— Կը մնայ գիտնալ թէ ո՞րքան ներելի է ըսել «թաւատու պեխեր», էջ 229, եթէ դիտաւորութիւն չունինք ասկէ վերջ մարդոց ալ յատկացնելու ուղտերուն «ստեւ»։

Այսչափէն զատ չըլլալով, ան կ'երթայ կը հաստատէ մարդոց պեխերը անոնց «դունչ»ին վրայ, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ սառերին կզակին սրածայր մասը' որ կ'ըսուի meaton օրինակի համար, այծին մօրուքը դունչէն կախուած է։ Հետեւաբար, մի քիչ տարօրինակ է, անշուշտ, տեսնել մարդու «ըմպչային պեխեր... իրենց դունչին վրայ», էջ 230։ Սխալ կը թուի նաեւ սա նմանաբերութիւնը. «Տղան, բորենիի պէս, դունչը արկղին մէջ խօթեր և յափեր էր հարիւրաւոր ռս'կներ», էջ 290։ Յայտնի է որ դունչով չլափուիր, այլ «կզակով, կլափով»։ Ունինք նաեւ «ծնօտ, խամծեկ» բառերը։ Անհրաժեշտ է որ ասկէ վերջ բոլորովին որոշուին մաշուառ, մանթօն, միւզօ, կէօլ (երախք) բառերուն բուն հայերէնները։ Բառի սովը չէ որ կ'աղքատացնէ մեր միտքը, այլ իմաստներու յստակութեան մասին մարդոց պակասութիւնները։ Գեղեցիկ է սա գերեզմանական ոսկրոտեաց յուշումը. «Դանկերը կը չարժէին կլափին յանկարծ», էջ 292։— «Կզակին ընդհարելով չոր կափկափումով» էջ 291 — Հակառակը, ինձ մերժելի կը թուի սա միւս նմանաբերութիւնը. «Մայրը արկղին բանալին դողալով դակին կլափը նետեր էր», էջ 290։— Բանալով բաց կ'ըլլայ այն բանալին որ մէկու մը կլափը կ'իյնայ։ Դրամը կը մարսուի, բայց արկղին բանալին' ո՛չ։ Բնական է տեսնել գերեզմաններու առջեւ այլայլած դէմքեր, սեւաբիր նայուածքներ, բայց «տեսնել հեկեկալից կոկորդներ», էջ 290, խիստ անյաջող պատկեր մըն է։

(Շար.) ԴՐ. ՄԱԼԽԱՍ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԱՀԱՓՈՐՁ Պ. ՍԹՕԼԻՓԻՆԻ ՎՐԱՅ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՉԱՐԻՆ ԴԷՄ

Հեռագիրները նոր մանրամասնութիւններ կը բերեն Ռուսիոյ Նախարարապետ Պ. Սթօլիփինի վրայ եղած մահափորձին մասին։ Մահափորձը կատարուած է երկրորդ միջնարարի ատեն։ Կայսրը և իր հետեւորդները ներկայ էին թատերական ներկայացման։ «Չարը և Սուլթանը» անուն թատերախաղը կը ներկայացուէր։ Պ. Սթօլիփին և Պ. Սուխոմլինով թատերասրահին մէջ թիկնաթոռի մը առջեւ կը խօսակցէին, երբ Պակրով մօտեցաւ և պրաունինկ ըմփոլվերով երկու հարուած պարպեց Պ. Սթօլիփինի վրայ։ Վարչապետը գետին ինկած ատեն Չարին օթեակին կողմը ուղղեց նայուածքը և երկու անգամ խաչ հանեց։ Կայսրը հրաղէնի հարուածը լսելուն պէս իր օթեակին մէջ երեւցաւ։ Հանդիսատեսները ողջունեցին զայն և սկսան ազգ. քայլերգը ու կրօնական երգ մը երգել յաջորդաբար։ Չարը խոնարհութիւն մը ընելով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ցնցուած ժողովուրդը սրահէն մեկնեցաւ։ Պ. Սթօլիփին, առանց ինքզինքը կորսնցնելու, հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Երկրորդ գնդակը Պ. Սթօլիփինի ձեռքը վիրաւորելով նուագախումբի պետին Պ. Պերկէրի ոտքին հանդիպեցաւ։ Մարդասպանը փորձեց խոյս տալ, բայց սպաներու կողմէ ձերբակալուեցաւ։ Իր վրայէն գտնուեցան վաւերագիրներ, Պետլինի մէջ փաստաբանի գրագիր Պակրովի անունով։

⁂ Պ. Սթօլիփինի առողջական վիճակին վրայ հրատարակուած պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, երկու տեղէ վիրաւորուած է վարչապետը։ Գնդակը աջ կողմէն անցնելով տասներկուերորդ կողին տակ մխրճուած է, ողնայարէն երեք մատնաչափ հեռու։ Տագնապալից գիշերէ մը յետոյ առաւօտուն դէմ վիճակը բարուքած է։

⁂ Բէրլինի հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ վէրքը այնքան վտանգաւոր չէ, ինչպէս կը կարծուէր սկզբան։ Կ'երեւայ թէ գնդակը ծանրապէս չէ վիրաւորած ներքին գործարանները։ Բժիշկները յոյս ունին որ պիտի ազատեն Պ. Սթօլիփինը։ Վիրաւորը շատ քիչ արիւն կորսնցուցած է, [illegible] է։ Բժշկական գործողութեան մը պէտք չի տեսնուիր։ Բրոֆեսէօր-վիրաբոյժ Ցէյլէր Բեթերսպուրկէն Կիեւ մեկնած է։ Չարը առաւօտուն այցելութիւն տուաւ վարչապետին։ Կայսրը մեծապէս վշտակիր է։ Կայսրը ներքին նախարար Պ. Քոքովցեւին յանձնեց վարչապետութեան պաշտօնը մինչեւ որ Պ. Սթօլիփին ապաքինի։

⁂ Բեթերսպուրկէն քաղուած հեռագիր մը նայելով, սխալ է սա լուրը թէ կատարուած մահափորձը Չարին դէմ ծրագրուած էր։ Մահափորձին հեղինակը' Պակրով յայտարարած է թէ յեղափոխական քոմիթէին կողմէ հրաման ստացած էր Պ. Սթօլիփինը սպաննելու, իր [illegible] քաղաքականութեան համար։

⁂ Պ. Սթօլիփինի դէմ եղած մահափորձին հետեւանքով Քիեւի մէջ Չարին կեանքին դէմ սարքուած դաւադրութիւն մը երեւան հանուած է։ Այս առթիւ շատ մը ձերբակալութիւններ եղած են։

⁂ Գերման կառավարութիւնը Պերլինի ռուս դեսպանատան ցաւակցութիւն յայտնած է Պ. Սթօլիփինի դէմ եղած մահափորձին առթիւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Երիտասարդ Եգիպտացիներու Ընդհ. Ժողովին Ժընեւի յանձնաժողովը հեռագիր մը ուղղելով Լոնտոն, խնդրած է որ խորհրդարանական դրութիւնը վերահաստատուի և Սահմանադրութիւնը ճանչցուի։ Յանձնաժողովը հեռագիր մըն ալ անգլիական կառավարութեան ուղղելով Եգիպտոսէն իր զինուորները քաշելու մասին բրած նուիրական խոստումը յիշեցուցած է. այս առթիւ ի վեր հանած է սա պարագան թէ այդ խոստումին գործադրութեամբ Անգլիա ապահոված պիտի ըլլայ Եգիպտոսի համակրանքը, անգլիական ազգին ազդեցութիւնը ու փառքը աւելցնելով։ Յանձնաժողովը Նախագահ Ֆէհմի պէյը իբր պատուիրակ կարգած է Հռոմի մէջ գումարուելիք խաղաղութեան համաժողովին, ուր եգիպտական խնդիրը պիտի յուզուի։

ՔԱՆԻ ՏԱՐԻ ԵՏՔԸ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ

Գերման բրոֆէսէօր Ռոտոլֆ Մարթէն իր հրատարակած մէկ տետրակին մէջ կ'ըսէ թէ քանի տարի ետքը Պալթիկի ռուսական նահանգները Գերմանիոյ պիտի կցուին. Աւստրիոյ և Գերմանիոյ միջեւ աւելի սերտ յարաբերութիւններ պիտի հաստատուին, Գերմանիա իր թեւարկութիւնը պիտի տարածէ ասիական ու եւրոպական Թուրքիոյ վրայ, Հոլանտան Պելճիքայի պիտի կցուի։ Եւ ոչ մէկ տէրութիւն պիտի կրնայ եղեր Գերմանիոյ այդ ծրագրին արգելք ըլլալ։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊԵՏԻՆ ԼԱՒԱՏԵՍ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քոլերայի դէպքերը այս օրերս անակնկալ եղելէ կ'անհետանան Սահարայի ջուրերուն պէս։ Բարեբախտաբար դէպքերը աւելի նուազելու կը ձգտին քան աճելու, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ համաճարակը կորսնցուցած է իր սաստկութիւնը, և առողջապահական պետ տոքթ. Մուհիտտին պէյի սա լաւատես յայտարարութիւններն ալ այդ համոզումը կը ներշնչեն. «Երբ առողջապահական վիճակացոյցերը աչքէ անցընենք, պիտի տեսնենք որ 10,000 հոգիի վրայ մէկ հոգի կը մեռնի ուրիշ հիւանդութիւններէ, մինչ քոլերայէ մէկ հոգի' 50,000 հոգիի վրայ։ Անշուշտ աղէտ մըն է քոլերան։ Անկէ վարակուած բոլոր բնակիչները կը մաքրենք։ Մնաց որ, այս համաճարակը առեւտրական և տնտեսական մեծ վնաս կը պատճառէ երկրին։ Սակայն առաջ բերած համեմատական հոլութով քոլերան մեծ վտանգ մը չէ հանրային կեանքին համար։ Համաճարակ մըն է որ չփումով կը փոխանցուի։ Այդ հիւանդութենէն կը բռնուին անոնք որ աղտոտ զգեստներ կը կրեն, դարչանոտ և անմաքուր տուներու մէջ կ'ապրին, քայքայուած ստամոքս մը ունին. այդ պայմաններուն մէջ գտնուող ամէն տեղեր մաս կը գործէ ան։ Այդ պայմանները հիմա գոյութիւն ունին Կ. Պոլսոյ մէջ։ Քոլերան վտանգ չի սպառնար մաքուր և մաքրասէր մարդոց։ Իրողութիւնները կ'ապացուցանեն այդ բանը։ Հակառակ իր սաստկութեան, տկար հիւանդութիւն մըն է քոլերան, և դիւրաւ կը յաղթուի ան, երբ դիմադրութիւն տեսնէ։ Հետեւաբար խրառ անցնելու և վախնալու բան չկայ։ Մնաց որ, բարոյական ազդեցութիւնը անժխտելի է։ Անվախութիւն և առողջ մարմին մը դիւրաւ կը դիմադրեն։ Հետեւաբար պէտք է հսկել մարմնոյն, տուներուն և մնունդներու մաքրութեան վրայ։ Ընդհանրապէս քոլերան մեր մէջ կը տիրէ ամրան և աշնան, ու ամէն տարի 1500էն 3000 հոգի կը մեռնին։ Խասքէօյի պէս երկու-երեք տեղ կը սահմանափակուի, ուր դիւրաւ ճարակ կը գտնէ. քաղաքին միւս մասին մէջ համեմատութիւնը 1/40էն աւելի չէ։ Բայց հիմա ցիրուցան կամ թափառական հանգամանք ունի։ Ու կը կրկնեմ, մեր քաղաքին բնակչութեան թիւին հետ բաղդատմամբ, տիրող քոլերան սաստիկ չէ»։

⁂ Քոլերայի պատճառաւ ծանր միջադէպեր պատահած են Մանասթըրի մէջ, ուր համաճարակը մեծ աւեր կը գործէ։ Տգէտ խուժանը, միմիայն խոլամիտներէ բաղկացած, մահուան սպառնալիք բրած է առողջապահական քննիչին, բժշկական մարմնոյն և անոնց զատը պաշտպանող «Նիրը Հաւրկամ»ի տնօրէնին դէմ։ Անցեալ կիրակի գիշեր 500 հոգիէ բաղկացած ամբոխ մը, որուն գլուխը կը գտնուէր հօճա Եահեա, նախատական խօսքեր ուղղելով բժիշկներուն հասցէին, Օսմ. Թօմփթէին քլիւպը կ'երթայ։ Մէկ մասը վեր կ'ելլէ, իսկ միւս մասը փողոցը կը մնայ։ Այդ խուժանին մէջ կային կրօնականներ, պաշտօնատարներ և նոյն իսկ ոստիկանական պաշտօնեաներ' քաղաքային տարազով։ Առողջապահական քննիչ Սիւպհի պէյ քլիւպ կը փութայ իսկոյն և ամբոխին կը հարցնէ թէ ինչ կ'ուզէ։ Խուժանը սա պատասխանը կուտայ. «Կորսուէ՛, սատկէ՛, և քեզի հետ թող սատկին բոլոր բժիշկները»։ Սիւպհի պէյ կուսակալին մօտ երթալով իրեն դէմ եղած ցոյցը կը պատմէ։ Քիչ յետոյ կը հասնի խուժանին առաջնորդը հօճա Եահեա, կրօնաւորներով շրջապատուած։ Հօճան կուսակալին կը պարզէ ամբոխին պահանջումները և անկէ արտօնութիւն կը ստանայ որ պտուղները ծախուին, ջուրի վարակուած ճամբաները բացուին, քոլերայէ մեռած մարդոց դիակները լուացուին և կրօնական արարողութեամբ թաղուին ու վարակեալները մաքրանոցներու մէջ չկղզիացուցուին։ Հօճան այդ զիջումներէն խրախուսուած, առողջապահական պաշտօնեային վտարումը կը պահանջէ։ Կուսակալը կը մերժէ։ Հօճան պատասխանը լսելով կը գոչէ. «Մեր զատը չահեցանք»։ Ու վարը սպասող մոլեռանդ և տգէտ ամբոխը կ'աղաղակէ. «Կեցցէ՛ Սուլթանը, կեցցէ՛ Ազգը, անկցի՛ առողջապահական քննիչը, գետնին տակը անցնին բժիշկները»։ Խուժանը կը հեռանայ, մահուան սպառնալիքներ ընելով առողջապահական քննիչին դէմ։ Նոյնպէս թշնամական ցոյց մը կ'ըլլայ «Նիրը Հաւրկամ»ի տնօրէնին և թաղապետական բժիշկներուն դէմ։ Առողջապահական քննիչը իր հրաժարականը կուտայ կուսակալին, պատճառաբանելով թէ Մանասթըրի մէջ իր ապահովութիւն չկայ, ու Սելանիկ կ'ապաստանի։

⁂ Բերայի և շրջականներուն առողջապահական յանձնաժողովը տեղեկագիր մը տալով [illegible] պաշտօնատան, կարգ մը առողջապահիկ միջոցներ առաջարկած է քոլերային դէմ։ Այդ յանձնաժողովը քանի մը նիստ գումարելով կարգ մը հանրօգուտ որոշումներ տուած է, որոնց մէկն է քաղաքին կեդրոնը գտնուող ախոռներուն փակումը։

⁂ Սելանիկի մէջ յուսացուածէն աւելի շուտ կ'անհետանայ քոլերան։ Անցեալ չորեքշաբթի օր 3 դէպք միայն պատահած է։ Վարակեալ տուներու բնակիչները Սէտէս փոխադրուած են, ուր վրաններու տակ քարանթինայի կը սպասեն։ Վարակուած թաղերու բնակիչներուն արգիլուած է քաղաքէն հեռանալ. միւս թաղերու բնակիչներն ալ տեղափոխութեան առթիւ պէտք է վկայագիր մը առնեն առողջապահական վարչութենէն։

⁂ Պուլկար լրագիրները կ'ըսեն թէ վարչապետ Կէշօֆ մտադրութիւն ունի Բ. Դրան առաջարկելու որ պուլկար բժիշկներ ղրկէ Մակեդոնիա, քոլերային դէմ պայքարելու համար։

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐ

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Սոֆիայէն «Բրօսթոր»ի կը հեռագրեն թէ Նէվրէքօբի տօնավաճառէն Ռազլոգ և Ճումայա դարձող 25 վաճառականներ Վերբենիայի մէջ թուրք հրոսախումբի մը յարձակումին ենթարկուած են։ Ամէնքն ալ սպաննուած և ապրանքներն ու դրամը կողոպտուած են։ Հեռագրական գործակալութիւն մըն ալ կ'ըսէ թէ Նէվրոքօբէն դարձող 38 պուլկար վաճառականներ սպաննուած են անծանօթներու կողմէ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

«Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կ'ըսէ թէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ խնդրով կը զբաղի։ Իտալական կառավարութեան կողմէ եղած պաշտօնական զեկոյցը գոհունակութիւն ստացած է, սակայն Բ. Դուռը նկատի առնելով որ իտալական դաւերին փոփոխութիւնը հաւանական է, որոշած է Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ ամրացումը փութացնել։

⁂ Պատերազմական նախարարը «Լօքալ Անցայկէր»ի խմբագրին յայտարարած է թէ Ափրիկեան Տրիպոլիսեցիները մինչեւ իրենց վերջին շունչը պիտի ընդդիմանան Իտալիոյ, որպէս զի իրենց նահանգը չգրաւէ։ Նախարարը ըսած է թէ Ափ. Տրիպոլիսոյ հրամանատարը յառաջիկայ չորեքշաբթի ճամբայ պիտի ելլէ և թէ 30,000 զինուոր կը գտնուին Տրիպոլիսոյ մէջ։

⁂ Իտալական կառավարութիւնը բողոքած է Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ նաւահանգիստին անգլիական մասնագէտներու կողմէ շինուելուն համար։ Օսմ. կառավարութիւնը դեռ մենաշնորհ չէ տուած այդ մասին։ Անգլիացի մասնագէտներու խումբ մը ձեռնարկներ կ'ընէ, այդ մենաշնորհը ձեռք անցընելու համար, բայց կառավարութիւնը մենաշնորհ չպիտի տայ և անգլ. մասնագէտները կառավարութեան անունով պիտի շինեն Ափ. Տրիպոլիսոյ նաւահանգիստը։

⁂ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հերքէ սա լուրը թէ Բ. Դուռը Հռոմի օսմ. գործակատարին միջոցաւ իտալական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ մասին եղած հրատարակութեանց վրայ։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պատերազմական նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա «Եէնի Կազէթա»յի խմբագրին յայտարարած է թէ մէկ միլիոն զեղչ չի կրնար ընդունիլ։ Իր պաշտօնակիցներու թախանձանքին վրայ, 100,000 ոսկի միայն ընդունած է։ Եթէ ասկէ աւելի զեղչ մը առաջարկուի, նախարարը պիտի հրաժարի։

⁂ Արդարութեան և արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցները նոյնութեամբ ընդունուեցան։ Արտաքին գործոց ելմտացոյցը 237,000 ոսկի է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՆՈՐ ԳԻԾ

Կիրասոնէն Շապին Գարահիսար շինուելիք երկաթուղիի գիծին պայմանագրութիւնը ստորագրուած է։ Գիծին երկայնութիւնը 120 քիլոմէթր պիտի ըլլայ։ Մէնտիքան կառավարութեան հաշուոյն պիտի շինէ այդ գիծը և հասոյթը պիտի յատկացուի փոխ առնուած գումարին հատուցման։ Պայմանագրութիւնը Բ. Դուռ ղրկուեցաւ վաւերացնելու համար։

ԲՌՆԻ ԻՍԼԱՄԱՑՈՒՄ

Դում-դարու բնակող Տէօրինա անուն յոյն աղջիկ մը Ֆէնէրի Պատրիարքարանը ներկայանալով յայտարարած է թէ կարգ մը թրքուհիներ խաբելով զինք տունը առաջնորդած են զինքը, իսլամացնելու համար։ Աղջիկը յաջողած է այդ տունէն փախչիլ ու Պատրիարքարան ապաստանիլ։ Հօրմէ ու մօրմէ որբ մնացած գաւառացի աղջիկ մըն է։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

Պաղտատի թերթերը կ'ըսեն թէ տեղւոյն մէջ կացութիւնը շատ գէշ է։ Քանի մը օր առաջ օր ցերեկով սպաննութիւն մը գործուած է շուկային մէջ։ Անծանօթ տենդ մը կ'ընէ և թիֆօն հիւանդութիւն կը տարածուի Տիգրիսի յորդումին հետեւանքով։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԸ

Կարմիր Մահիկի մարմինը անցեալ օրուան նիստին մէջ ընդունեց իր նախագահին Րիֆաթ փաշայի հրաժարականը, որ ինչպէս յայտնի է, Բարիզի օսմ. դեսպան անուանուած է։ Հրաժարած երեք անդամներուն տեղ ընտրուեցան հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ընդհ. քննիչ Ասատուր էֆ., Օսմ. Կայս. Պանքայի բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն Բէրէսթէճեան էֆ. և փաստաբան Նասիմ էֆ.։

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐ Մ'ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

Անցեալները «Ալէմտար» ծանուցած էր թէ Ատանայի նախորդ կուսակալ Ճէմալ պէյի անունով ընդարձակ հողեր առնուած են տեղւոյն մէջ։ Թուրք թերթը երէկուան թիւով կ'ըսէ թէ գնուած հողը Ճիհանի մէջ է և 30000 արտավարէն աւելի է։ Ճէմալ պէյի զաւակը ընկերներ ունի այդ գործին մէջ։ Հողերը գնուած են մաս առ մաս, և 30000 արտավար տեղը իբր 300 արտավար ցոյց տրուած է սէնէտին մէջ։ Այսպէս ժողովուրդէն [illegible] յափշտակուած և զեղծումներ գործուած են։ Այդ մասին եղած բողոքները նկատառութեան առնելով քննութեան ձեռնարկուած է։ Տասը հոգիէ աւելի ձերբակալուած և յիսուն հոգի հարցաքննութեան ենթարկուած են։ Խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի և Տէֆթէրհանէի ու ներքին գործոց նախարարութեան [illegible] որոշման կը սպասուի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՆ

«Ալէմտար» կ'ըսէ թէ ելմտական նախարարութեան հանր. պարտքի հաշուակալութեան ղրկուած ֆրանսերէն թէզքէրէ մը ստորագրուած և անոր վրայ գործողութիւն կատարուած է, իբր թէ Թուրքերէն գրուած ըլլար։ Մուլթէզիմներէն մէկը չէ ուզած ստորագրել, ֆրանսերէն չգիտնալուն համար։ Սակայն օգնական Լութֆի պէյ ստորագրելով յղած է թուղթը։ «Ալէմտար» ցաւ կը յայտնէ որ պաշտօնական լեզուն եղող Թուրքերէնին նկատմամբ պէտք եղած յարգանքը ցոյց չի տրուիր։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Պուլկար պաշտօնական շրջանակներու մէջ զրոյց կը շրջի թէ Սոֆիայի կառավարութիւնը այլեւս չպիտի թոյլատրէ որ Պուլկարիայէն հրոսախումբեր անցնին օսմ. հողը։

ՀՐԴԵՀԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Օսմ. Կայս. Պանքայի միջոցաւ Պոլսոյ հրկիզեալներուն հանգանակուած է 69.515 օսմ. ոսկի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակները մէկ օր փակ պիտի ըլլան Պայրամի առթիւ։ Այդ փակումը պիտի ըլլայ կա՛մ սեպտ. 23 ուրբաթ օրը, կա՛մ սեպտ. 25ի երկուշաբթի օրը, Պայրամը այդ օրերէն մէկը իյնալուն համեմատ։

«ԻՕՆԻ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Փաքէի «Իօնի» շոգենաւը, որ սեպտ. 20 չորեքշաբթի օրը ճամբայ պիտի ելլէր, քարանթինայի պատճառաւ սեպտ. 21 հինգշաբթի առտու ժամը 11ին պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՈՃԻՐ.— Անցեալ իրիկուն Ղալաթիա, Պալաղլը փողոց, իր բնակարանին մէջ սպաննուած գտնուեցաւ Սթէֆօ անուն երիտասարդ մը։ Կուրծքին վրայ դանակի հարուած մը կը կրէր։ Այդ սպանութիւնը ութը-տասը օր առաջ գործուած էր։ Սթէֆօ սրճարան կը բանեցնէր և Յունաստանէն փախստական Նիքօ անուն ոճրագործի մը հետ կը բնակէր։ Կը կարծուի թէ Նիքօ սպաննած է զայն։ Ութը տասը օր առաջ Ամերիկա գացած է Նիքօ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Անցեալ օր Մազպուլէ անուն թրքուհի մը Սկիւտարի Նաւամատոյցին առջեւ ինքզինքը ծովը նետեց, անձնասպան ըլլալու համար, բայց ազատեցին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Հանգուցեալ Մէհմէտ Սաիտ փաշայի թոռը, Ահմէտ պէյ, Շահզատէ Պաշիի ապարանքէն 1500 ոսկիի արժէքով գոհարեղէն գողնալով խոյս տուած է։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այդ բարի ծաղիկ երիտասարդը որ քսանըմէկ տարեկան է։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏԻԺ. — 120րդ գունդին երկրորդ վաշտին հարիւրապետ Մէհմէտ Ալի և քարտուղարի օգնական Մէհմէտ Հիլմի էֆ.ները նոյն գունդի հրամանատար հազարապետ Ապտ-իւլ-Ֆաթեհ էֆ.ն բանտարկած և ծեծած ըլլալով, մէկ տարուան բանտարկութեան և զինուորական ասպարէզէն վտարման դատապարտուեցան, յետոյ քաղաքական կառավարութեան յանձնուելու պայմանաւ։ Նոյն գունդին երկրորդ վաշտին հարիւրապետ Ալի Րիզա էֆ.ի ալ մասնակցութիւնը հաստատուելով, մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, և երբ իր պատիժը աւարտէ' Ասիոյ զինուորական շրջանակներէն մէկը պիտի փոխադրուի։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅ ՎԻՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԷՆ ՇՔԵՂ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ԳՈՐԾԸ
ԱՊՏ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ
ԵՒ
ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊԻՆ Ա. ՀԱՏՈՐԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Այս վէպը որ իբրեւ թերթօն հրատարակուիլ սկսած օրէն իսկ անօրինակ յաջողութիւն մը գտած է և թարգմանուած է թուրքերէնի, ֆրանսերէնի և յունարէնի, կը պատկերացնէ Համիտեան բռնապետութեան վերջին շրջանի դէպքերը, վիպային ամենահետաքրքրական դրուագներով ու միանգամայն պատմական ճշդութեամբ։

Ծանօթ տաղանդաւոր հեղինակը որուն բոլոր գործերն ալ միշտ մեծ ընդունելութեան արժանացած են, իր այս արկածալից մեծ վէպովը, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ մեր գրչի վարպետներուն քով։ Երբեք հայերէն լեզուով վէպ մը չէ գրուած որ ԱՊՏ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍի չափ անդադրում հետաքրքրութեան մը մէջ պահէ ընթերցողը։ Օտար ընթերցողներու, մանաւանդ մեր թուրք հայրենակիցներու քով այս վէպին գտած աննախընթաց ընդունելութիւնը արդէն գրաւական մըն է անոր ամենամեծ արժանիքին։

Միւս հատորները որոնք մամուլի տակ կը գտնուին, հետզհետէ լոյս կը տեսնեն կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։

200է աւելի մեծադիր էջերէ բաղկացած մէկ մէկ հատորին գինն է միայն 4.50 ԴՐՈՒՇ։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն, գլխաւոր լրագրավաճառներուն և ծխավաճառներուն քով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՆՈՐ ՍՊԱՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԶԱՐՍԱՆՃԱԳԻ ՄԷՋ

Զարսանճագէն սեպտ. 3 թուականով, առաջն. տեղապահ Համազասպ վրդ. և հայ-բողոքականներու քարոզիչ պատուելի Սասուր կը հեռագրեն.— «Զարսանճագի դէպքերու մասին մեր հաղորդած տեղեկութեանց վրայ, Խարբերդի կուսակալին լուր հերքելու նպատակով կատարած քննութենէն յետոյ, Իսմայիլ Իորիս աղայի ծառաները, Հէրթէքի մէջ աւրչակեցին պարտէզները և կողոպտեցին Բարսեղի և Պետրոսի տուները, և Մուշեղի տանը կարասները Մէհմէտ պէյի կողմէ փողոց նետուեցան. Փաշավանքցի Ասլան պէյի ծառաները Բէրթէքի Թիլ գիւղին մէջ հայ ընտանիքի մը վրայ յարձակեցան և արձակուած գնդակներէն մէկն ալ աղջկան մը հանդիպելով վիրաւորուեցաւ. երեք օր առաջ դարձեալ յիչեալ Թիլ գիւղի բնակիչներէն Պօղոս մօրը հետ մէկտեղ ջաղացքէ վերադարձին Արսլան պէյի ծառաներուն կողմէ նետուած գնդակներէն մայրը վիրաւորուեցաւ. իսկ Պօղոս վեց գնդակ ընդունելով տանջանքներու մէջ մեռաւ։ Զարսանճագի մէջ օրէ օր կացութիւնը կը ծանրանայ։ Կը խնդրենք որ ժողովրդեան այս վիճակին՝ փութով դարման մը տարուի։

⁂

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՇԷՐԻՆ

Իմրանիէի (Տէօրթ Եօլ) հոգեւոր հովիւ Մեսրոպ քահանային, Զօքմարզուանի հայ մխթար՝ Մկրտիչի և յոյն մխթար՝ Շուքրիի կողմէ հետեւեալ հեռագիրը ուղղուած է Պատրիարքարան, սեպտ. 3 թուականով.— «Պարտէզի մը դատավարութիւնը տեղի ունեցած է, որուն երկու կողմն ալ քրիստոնեայ ըլլալով, մէկուն փոխանորդը իսլամ ըլլալուն հետեւանքով, չէրիի դատարանին առջեւ Ներկայացող քրիստոնեայ վկաները լսուելէ և անոնց վկայութեան օրինաւորութիւնը ստուգելէ ետք, տեղւոյն «Նայիպ» Ապտուլլահ Վէհպի էֆ. «քեաֆիր»ի մը վկայութիւնը իսլամ փոխանորդին վրայ ընդունելի չըլլալը հրապարակային վճռով մերժեց. հետեւաբար դատախազը դատէն ետ կենալու ստիպուեցաւ։ Սակայն էֆ.ի այս արարքը ամբողջ քրիստոնեայ ժողովուրդեան վրայ դէչ ազդեցութիւն բրաւ և պարզապէս յուսահատութեան մատնեց։» Սոյն հեռագիրը ստորագրողները Նայիպին արարքը հակասահմանադրական կը գտնեն և կը խնդրեն որ այդ Նայիպի մասին հարկ եղածը անօրինուի. երբ մանաւանդ անկարելի էր իսլամ վկաներ գտնել, քանի որ այդ պարտէզի գործին ոչ մէկ իսլամ տեղեակ է և թաղը քրիստոնեայի թաղ է։

⁂

ՀԱՑՈՒՀԻ ՄԸ ԲՌՆԱԲԱՐՈՒԱԾ

Պայազիտի առաջն. փոխանորդ Ներսէս քհնյ. Սեպտ. 1 թուականով կը հեռագրէ.— «Երկու օր առաջ Մէրիէմ Աննա գիւղացի Մուչիկեան Հայկանուչ անուն նշանուած կոյս աղջիկը գեղերանց բռնի առեւանգելով, պատիւը բռնաբարեց Ճէլալի աչիրէթէն՝ Վաչիմի չարագործ Խոմէր։ Թէև կառավարութեան դիմելով աղջկան առաջնորդարան յանձնուիլը խնդրեցի, բայց անօգուտ, աղջիկն յանձնուած է Միւֆթիին տունը։ Կառավարութեան այս ընթացքը կը քաջալերէ այս կարգի չարագործները չարունակելու իրենց բռնաբարումները Հայոց պատուի մասին և ասիկա գլխովին անպատշաճ ըլլալով սահմանադրութեան ոգիին, կը խնդրեմ որ պարտ ու պատշաճը ի գործ դնէք»։

⁂

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՎԻՃԱԿԸ

Արաբկիրէն կը գրեն.— «Խարբերդի կուսակալը քաղաքս ալ այցելեց և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ առաջնորդարանին. ո՛և է օգուտ չտեսնուեցաւ այս այցելութենէն. մէկ քանի չաբաթ առաջ Փօչնգար ըսուած թաղին մէջ քսան տարեկան թուրք երիտասարդ մը բռնաբարել կը փորձէ տասը տարեկան հայ աղջիկ մը իր տան մէջ իսկ, ուր գացեր էր աղջիկը այն սովորական մորժէն կաթ ուզելու. Թուրք կինը վրայ հասնելուն՝ աղջիկը կ'ազատի, որուն իսկ չհանդուրժելով խնդիրը կառավարութեան յանձնուեցաւ։ Վկայ չգտնուելու պատրուակով տեղւոյն ընդհ. դատախազի փոխանորդ գօմիսէրը ուզեց «մէննը մուհաքէմէ»ով վերջացնել և յանցաւորը անպատիժ թողուլ. բայց մեր հետապնդումներովը ու պահանջումներովը խնդիրը թէեւ առանց վկայի, նորէն դատարան ինկաւ և մեծամասնութեամբ երեք ամսուան բանտարկութեան վճիռ տրուեցաւ անչափահաս աղջիկ մը չարչարած ըլլալուն համար։— Անցեալ ամսոյ մէջ Ամերիկայէն դարձող թուրքի մը վեցհարուածեանը պատահմամբ կրակ առնելով՝ 17 տարեկան հայ պատանի մը՝ Վահան Ճիլէրճեան սպաննուեցաւ։— Բաղդատմամբ ուրիշ տեղերու Արաբկիր և Ակն մաքուր մնացած են և բնաւ քոլերա չկայ. բայց ամէն կողմէ խիստ քարանթինա կայ։— 1307ին ծնած հայ և թուրք զինուորացուներու վիճակարկութիւնը կատարուեցաւ. ասոնց 52ը հայ են — Ծանօթ մարտ 31էն յետոյ տեղւոյս Իթթիհատ Թէրաքքիին անդամ ընդունուած էին կարգ մը էշրաֆներ և տխուր անցեալ ունեցող ծանօթ դէմքեր. վերջերս իրազեկ աղբիւրէ մը կիմանանք այդ կարգի մարդոց նոյն միութեան չրջանակէն վտարուիլը, ինչ որ նոյն կազմին վրայ համարում կ'աւելցնէ և տեղւոյս հանրային ապահովութեան համար ալ օգտակար կըրնայ համարուիլ։— Մաչկերտի «Օսման փաչա վէրկիսի»ի համար Ակնայ դատարանը էվգաֆ մէմուրին ի նպաստ վճիռ մը կը պատրաստէ. ինչ որ սահմանադրութենէն առաջ իսկ անկարելի էր։— Արաբկիրի առաջն. փոխանորդը կը ծանուցանէ թէ՝ տեղւոյն էշրաֆները զանազան միջոցներով արգելքներ յարուցանել կուզեն տեղւոյն «Տիչտէրիկ» բառուած տեղը ագարակ մը ծախու առնել ուզող Հայերուն դէմ։ Բայց էշրաֆները երկար դժուարութիւններով ձեռք բերուած այդ ագարակը— օրինական բոլոր ձեւակերպութիւնները կատարուած— այժմ չեն ուզեր Հայուն յանձնել, ինչ որ նոր տեսակ հողային գրաւում մը նախաքայլը կրնայ համարուիլ։» Տեղւոյն էշրաֆները այնքան առաջ տարեր են իրենց վայրենութիւնը որ իրենց ծառաներուն ձեռքով ծեծել տուեր են Հայուն ագարակին մէջ աչխատող թուրք մշակները։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ԻՍԼԱՄԱՑՈՒՄ ՄԸ

Մալաթիացի հայ կին մը Ճէօհէր, ասկէ առաջ բողոքած էր Պատրիարքարան իր ամուսնոյն դէմ և կը խնդրէր որ ամուսնալուծուի իր ամուսինէն քանի որ յիչեալը իսլամացած էր Մալաթիոյ մէջ և ինք անոր հետ չէր կրնար կենակցիլ։ Ճէօհէր վերջերս Պոլիս կուգայ իր գլխուն ճարը նայելու և Պատրիարքարանի պաշտպանութիւնը խնդրելու համար իր իսլամացած ամուսինին դէմ։ Խեղճ կինը սակայն այդ միջոցին իր փոքրիկ զաւկին ոտքերը զոհ կուտայ թրամուէյի մը և յետ դատավարութեան կինը կստանայ 150 ոսկի հատուցում, որ կը մնայ այժմ Շէյխիւլ իսլամութեան քով, որպէս զի տղեկը չափահաս ըլլալէ վերջ ստանայ այդ գումարը։ Ճէօհէրի ամուսինը ուզելով ձեռք անցնել այդ գումարը, կառաջարկէ կնոջ որ ինքն ալ իսլամանայ և երբ կը տեսնէ կնոջ մերժումը՝ կը դիմէ դատարան և իբրև Իպրահիմ Խալիլ (իսլամացած հայուն անունը) կ'ամբաստանէ կինը իբրև անհնազանդ։ Դատարանը վերջերս քանի մը անգամ կոչնագիր կը զրկէ Ճէօհէրի լուր տուած ըլլալով որ յիչեալը ազգային հիւանդանոց կը գտնուի։ Սակայն հոգաբարձութիւնը չընդունիր ճէլպը, յայտարարելով որ կինը հիւանդ է և չի կրնար դատարան ներկայանալ։ Ասոր վրայ դատական նախարարութիւնը բժիշկ կը զրկէ, որ կը քննէ կինը և կը յայտարարէ թէ՝ կրնայ անձամբ ներկայանալ հարցաքննիչ դատաւորին։ Ճէօհէր դարձեալ չերթար դատարան։ Այս անգամ իսլամացած այրը նախնական դատարանին առջեւ կ'ամբաստանէ իր կինը իբրեւ գող, յայտարարելով որ իր ժամացոյցը, դրամը եայլն գողցեր է։ Դարձեալ կոչնագիր կը զրկուի հիւանդանոց և սակայն հոգաբարձութեան անդամներէն՝ Ներսէս էֆ. Օհանեան որ այդ միջոցին հոն կը գտնուէր, կը յայտարարէ թէ իրենք չեն կրնար սեւ կոչնագիր ընդունիլ, առանց պատրիարքարանի գիտակցութեան, որուն պատասխանատու են։ Հիմա սակայն կինը մեկնած է հիւանդանոցէն, և յայտնի չէ թէ ո՛ւր կը գտնուի։ Իսլամացած հայը կ'երեւի այս տեսակ միջոցներով կինը դատարան տանիլ, և վար դնելով, զայն բռնի իսլամացնել կ'ուզէ, անոր 140 ոսկին տիրանալու համար։

ՀԱՅՑԱՍՊԱՆ ՄԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մարսիլիոյ հոգեւոր հովիւը կը հեռագրէ պատրիարքարան թէ՝ ասկէ առաջ Խարբերդի մէջ հայ մը սպաննող ծանօթ ոճրագործ Ալի պէկը, այս միջոցին Մարսիլիա կը գտնուի և կը խնդրէ որ պատրիարքարանը հարկ եղած դիմումները ընէ Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանին մօտ, այդ չարագործը կամ ձերբակալելու և կամ Ֆրանսական հողէն վտարելու համար։

ԴԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Դարակէօզեան Որբանոց-Արհեստանոցի խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։ Խնամակալութիւնը զբաղեցաւ Շիշլիի մէջ գտնուած Որբանոցի շէնքին յարդարման և կատարուելիք նորոգութիւններու խնդրով։ Արդէն Գէորգ էֆ. Ասլանեան շէնքը որբանոցի վերածելու համար յատակագիծ մը պատրաստած էր, որ ընդունուեցաւ խնամակալութեան կողմէ և որոշուեցաւ որ փութով աչխատութիւնները սկսին որպէս զի մինչեւ ամիս մը կարելի ըլլայ որբերը Շիշլի փոխադրել՝ Ս. Յակոբէն։

ԹԱԹԱՐ ՕՍՄԱՆ ՓԱՇԱ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

Կ'ըսուի թէ՝ տեսչահաչիւ Թաթար Օսման փաչա, պաշտօնանկ եղած է Դրդ. Զօրաբանակի քննիչութեան պաշտօնէն և իր տեղ նոյն զօրաբանակին քննիչ կարգուեր է՝ Ալի Րիզա փաշա։ Եթէ ստոյգ է այս լուրը՝ կը շնորհաւորենք կառավարութեան առած այս քայլը։

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ

Պ. Ա. Ահարոնեան [illegible] ըլլալով Եւրոպա ուղեւորիլ պիտի ատենախօսէ այսօր, կիրակի, կէս օրէ ետք ժամը 2ին (Ը. Ե.) Բէրա Վարիէթէ թատրոնը։ Հասոյթը Սասունի օգտին։ Գիները.—Օթեակներ՝ 15 ղրշ., սրահ՝ 3 ղրշ., վերնայարկ՝ 2 ղրշ.։ Տոմսերը պիտի ծախուին միայն կիշէին մէջ, առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղապահը երէկ Ներքին գործոց նախարարին այցելելով խնդրեց որ ամէն տարուան պէս այս տարի ալ արտօնուի Արմաշի ուխտագնացութիւնը։ Իզմիթի միւթէսարըֆը քոլերայի պատճառաւ արգիլած ըլլալով ուխտագնացութիւնը, Ներքին գործոց նախարարը խոստացած է այս մասին տեղեկութիւններ առնել միւթէսարըֆէն։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրբաթ օր Գատը գիւղի մէջ տեղի ունեցաւ Եդուարդ էֆ. Մարգարեանի նշանախօսութիւնը Օր. Հէրմինէ Մախոխեանի հետ։ Եդուարդ էֆ. պարկեշտ և գործունեայ երիտասարդ մըն է որ Եգիպտոս հաստատուած է իբրև հանրային պարտուց վարչութեան պաշտօնեայ։ Իսկ Օր. Մախոխեան, ընկ. Տրապիզոնցի, եղբօր աղջիկն է տօքթօր Մախոխեանի և իր շնորհալի ձիրքերով պատիւ կը բերէ իր սեռին։

ՆՊԱՍՏԸՆԿԱԼ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Նպաստ. Ուսանողաց յանձնաժողովը որոշեց.— Ա. Նախակրթարան յաճախող աչակերտներէն նպաստընկալ աչակերտ չընդունիլ։ Բ. Համաձայն իրենց ստորագրած կենսագրաթերթի ներքեւ դրուած ծանօթութեանը՝ չընդունիլ այլեւս իբր նպաստընկալ ամէն անոնք որոնք իրենց կողմէ եղած ճշմարտութեան հակառակ յայտարարութիւններու ներքեւ ստորագրած են։ Գ.— Նմանապէս չընդունիլ այլեւս իբր նպաստընկալ ամէն անոնք որոնք համաձայն իրենց իսկ կողմէ եղած կամ յանձնաժողովին միջոցաւ ստուգուած տեղեկութիւններու, չեն լրացներ նպաստընկալ ըլլալու համար կանոնագրով նախատեսուած Տնտեսական, Ուսումնական, առողջական կամ բարոյական պայմանները։ Դ.— Միեւնոյն ընտանիքէն մէկէ աւելի նպաստընկալներ չընդունիլ միաժամանակ։ Յանձնաժողովը ուրբաթ օր ամբողջովին այս խնդրով զբաղած ըլլալով ստուգած է իւրաքանչիւր ուսանողի հանգամանքները, որով 13—15 ուսանողներ լրացուցած կամ հիւանդ ըլլալուն համար ձգուած են նպաստընկալ աչակերտութենէ, իսկ 30է աւելի ուսանողներ վերոյիշուած պայմաններու ո և է մէկին պատճառով կորսնցուցած են իրենց նպաստընկալի իրաւունքը։

,,ԿՈՒԿՈՒԿ'' ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹԸ

Այսօր հրապարակ ելաւ «Կուկուկ» ազգ. երգիծաթերթի 29րդ թիւը ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ։ Լեցուն ծաղրանկարներ և քրքջալիր նիւթեր։ Ութը մեծադիր էջով այս ազգ. երգ՝ծաթերթը միայն 10 փարա է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Պատերազմական նախարարը երէկ Ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրի մասին։ Կուսակալ Պէքիր Սամի պէյ ալ, որ ներկայ էր տեսակցութեան, հարկ եղած հրահանգները առաւ։ Կուսակալին մեկնումէն յետոյ ծովային նախարարութեան խորհրդականը Ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսէն Ներքին գործոց Նախարարութեան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէրէքէթ, Մուսթաֆա և Թէբհօնա ցեղերը ոչխարի հօտերու պատճառաւ կռուի բռնուած են։ Մէկ հոգի սպաննուած և երկու հոգի վիրաւորուած են։ Զինուորական ուժ զրկուած է։ Ցեղապետներու միջնորդութեամբ հաչտութիւն գոյացած է։ Յանցաւորները ձերբակալուած են։ Մէկ հոգի սպաննուած է դիմադրած ատեն։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Առջի օրուան ժամը ութէն մինչեւ երէկուան ժամը ութը քոլերայի 41 դէպքեր պատահեցան, որոնց 7ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն 15 հոգի [illegible] գործարաններուն չուկային կողմերը խոյս տուած գործաւորներ են։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական և Ներքին գործոց նախարարները ու ծովային Նախարարութեան խորհրդականը երէկ Բ. Դրան մէջ խորհրդակցեցան Եէմէնի բարենորոգմանց յանձնաժողովին տեղեկագրին վրայ։

ԴԱԴԱՐԵՑՈՒՑՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐ

«Նէա Բամէրա» և «Աքթիս» յունարէն թերթերը Պատերազմական Ատեանին կողմէ անպայման դադարման դատապարտուեցան։

ԱՆՁՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Նաքօվայէն 48 հաչակաւոր հրոսակներ անձնատուր եղած են տեղական կառավարութեան։

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ՀԱՐՍՆԻՔ ՄԸ

Ընտոս գաւառակի Սէվլան գիւղին մէջ հարսնիք մը կատարուած ատեն կռիւ ծագելով անօթի և հրազէնի հարուածներէ 6—7 անձեր վիրաւորուած են։

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զատէ Ճէմալէտտին էֆ.ի վաճառած Ալէմտաղի կարագը, կաթով թարխանան, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստուած երչիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Բազար թիւ 80 փըռուն քովը։ 80

ՏՕՔԹ. ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Հիւանդ կ'ընդունի, ինչպէս միշտ, կէս օրէն վերջը, իր Բէրայի դարմանատան մէջ։ Պոլսոյ իր յարգոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն ընծայելու համար, հիւանդ պիտի ընդունի նաեւ առաւօտեան ժամը 9-11, Սրսէնաքի դեղարանը, Սիրքէճի (բացի) ուրբաթ և կիրակի օրերէն։

ՄԵԾ ԱՌԻԹ

ՄԵԾ ԱՌԻԹ

ՄԵԾ ԱՌԻԹ

ՎԱՍԻԼԱԹՕ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Թիւնէլի կից Վասիլաթօ վաճառատունը մօտ օրէն պիտի փլցուի, Թիւնէլին սպասման սրահ ըլլալու համար։ Այս առթիւ մեր ընթերցողներուն կը յիշեցնենք և կը յանձնարարենք թէ՝ ճերմակեղէնի և թօհաֆիէին ապրանքները մեծապէս զեղչուած գնով կը ծախուին։ Պէտք ունեցողներուն կը յանձնարարուի այս առիթը չփախցնել։

ՄԷՀՄԷՏ ՐԻՖԱԹ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բարիզի ատամնաբուժական համալսարանէն վկայուած, արուեստին բոլոր վերջին կատարելագործութիւններով կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները Պաղը Ալի Ճատտէսի Նուրը Օսմանիէի անկիւնը գտնուող իր դարմանատան մէջ։ Դիմողները մեծ գոհունակութեամբ պիտի վերադառնան։

ԱԾԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ

ԲԷՐԱ, ՍԱՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9

ՓԱՍԱԺ Տ'ԷՕՐՕՓ, ԹԻՒ 18

12 —3

ԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Ղալաթիա Վոյվոտա ճամբայի թիւ 89 վաճառատուն այս անգամ Զուիցերիայէն և Հունգարիայէն բերել տուած է թարմ իւղեր, պրուսայէն ալ՝ հալած և չհալած ընտիր կարագներ։ Փափկաճաշակներուն կը յանձնարարուի անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը։ 3—2

ՇԱՆԹ ի 6րդ. թիւը հրապարակ ելաւ նախորդ թիւերը գերազանցող բովանդակութեամբ։ Նկարներու ճոխութիւն, այժմէութիւն, թապլօներ, որոնց նմանը երբեք չէ երեւցած թրքահայ մամուլին մէջ, Շանթ ի այս թիւը եզական կը դարձնեն։

Երկու հոյակապ գունաւոր նկարներ Նաբոլէոնի կեանքէն, նկարուած երկու հռչակաւոր նկարիչներէ։ Ճօքօնտա՝ զոր Լուվրէն չքացուցին [illegible] և որ միլիոններ կ'արժէ, Տիկին Արմէն Օհանեանի՝ մրցումի դիրքերով, Ա. Ահարոնեան, եւն. Յօդուածներ ու քերթուածներ ունին, Հ. Ա. Երեմեան, Ալեքս. Փանոսեան, Յ. Գ. Մրմրեան, Հրանդ Նազարեանց, Եր. Օտեան, Զիֆիթէ Սարաֆ, Տիգրան Աճէմեան, Շանթարդի եւն.։ Այս թիւը կը պարունակէ աչխարհիկ մրցումին արդիւնքը։

Գին 2 Ղրուշ

Կեդրոնատեղի Շանթ Տպարան

Ղալաթիա

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Սոյն նորահաստատ գարեջրատան մէջ ամէն կարգի ընտիր ըմպելիներ կը գտնուին։ Աղանդերը մաքուր և առաջնակարգ են։ Սպասարկութիւնը անթերի։ Վիէննական գարեջուր ալ կը ծախուի այդ կայենոյին մէջ, որուն տէրը ամէն ջանք կը տանի, իր յաճախորդները գոհացնելու համար։ 10—3

ՍԱՆԻԹՕՐ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԺՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ

ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներու մէջ գործածուած սոյն գործիքը, որ չատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, [illegible] թեան առաջքը կ'առնէ և ամէն [illegible] րոպները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ [illegible] չահոտութիւնը զօրութիւն կուտայ [illegible]

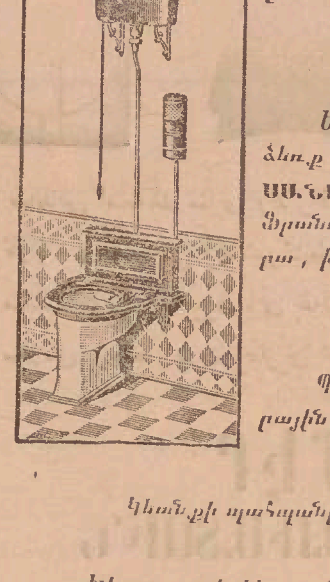

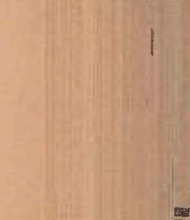

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է՝ ՍԱՆԻԹՕՐի, չնորհիւ է որ Գերմանիան, Անգլիան, Ֆրանսան և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ ժոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ազդեցիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ պակաս ըլլայ և ոչ մէկ տունէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, [illegible] պէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ [illegible] զանցներէ։

Ղալաթիա, Պալըք Բազար, Էնսմաթարխի խանին թիւ 11 անոնօժին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 20—37

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

4, Բէրա, Թիւնէլի դիմաց, 4

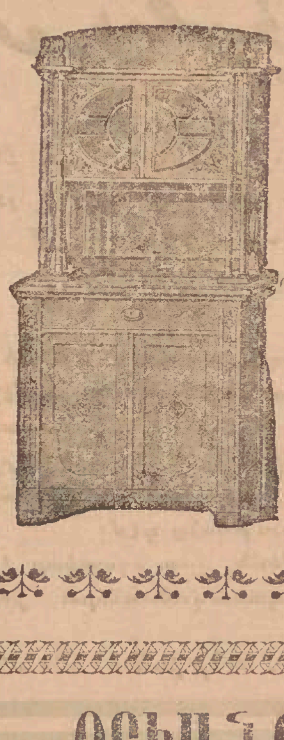

ԵՒՐՈՊԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ, ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ՕԹՈՑՆԵՐ

Կտրուած գնէիք առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք։ Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են։ Այցելութիւն մը կը բաւէ, համոզուելու համար։ 53-44

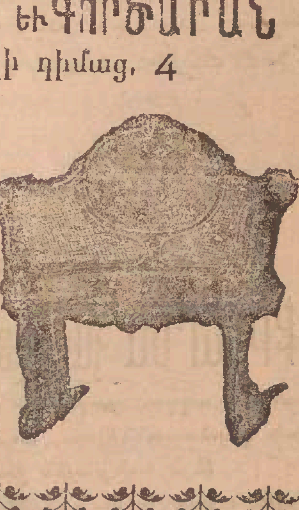

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐԲԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ

400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝

Իզմիր, Քարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Բէրա, Մեծ Փողոց, թիւ 327

Գալթա, Փանջէ Դուռը

ՄՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ

ՊԱՏՃԱՌ [illegible]

ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ, ԲՈՑՑՈՒԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ

Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ սկսեալ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ, ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԷՔ

ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

ԱՐԴԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՐՁՐ. ԽՏԱՏԻ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

ԲԵՐԱ-ՖԷՐԻԳԻՒՂ

ԹԸՐԱՄՎԷՅԻ ՆՈՐ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ

Մեր նպատակն է ներկայ պահանջումներուն համաձայն դաստիարակութիւն մը տալ, պատրաստելով առողջ կարողութեամբ անհատներ։ Ուսանողներուն ֆիզիքական առողջութեան խիստ հոգածու ըլլալ, որուն համար ունինք մասնագէտ բժիշկ մը որ պիտի աւանդէ առողջապահութիւն, Ֆիզիք և Շիմի, ֆրանսերէն և օսմաներէն լեզուներով։ Բարոյախօսութիւնը, լեզուները և գիտութիւնները մեր դաստիարակութեան ամենագլխաւոր մասերը պիտի կազմեն, որոնցմով ուսանողը զօրացած, ապահով պիտի ընթանայ կեանքի պայքարին մէջ։ Վարժարանիս ուսուցչական մարմինը կը կազմեն. Պրն. Ն. Փափազեան՝ Արմաշի Նախկին չրջանաւարտ, որ հետեւած է նաեւ ամերիկեան համալսարանի մը դասընթացքին, պիտի աւանդէ հայերէն.— Պրն. Կուրտիկեան. Արաբերէն և Պարսկերէն. Պ. Պ. Աբրահամ Հայրիկեան և Քէ.— պէյ «Թանին»ի խմբագիր՝ օսմաներէն.— Մնայուն ֆրանսացի մը և Պ. Սարգիս Մինասեան՝ Նախկին չրջանաւարտ Կեդրոնականի և համալսարանական [illegible] րէն.— Պ. Լեւոն [illegible] Պատմութիւն.— Պ. [illegible] եան և Ատուենի [illegible] թամիէի ուսուցիչ [illegible] Քրիսեան. Մարմնամարզ [illegible] Գծագրութիւն եւ [illegible] Գործնական եւ [illegible] թիւն։ Ասոնցմէ զատ [illegible] բորդական ուսուցիչներ։ Իսկ Մանկապարտէզի վարիչն է Օր. [illegible] մաններէն, Անգլիերէն [illegible] ւոր և առանց վճարումի։

6—6

[illegible]

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 16

ԷՊՈՒ ԱՂԱՅԱՏԷ ԷՅԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ

ԱՄԵՆԱԷԺԱՆ ՆՊԱՐՆԵՐ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամէնէն ընտիր կարագներ։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, [illegible] անխառն իւղեր, [illegible] զէնի վերսակերու [illegible] ուտեստեղէններ։ [illegible] րուի անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը։ 5—50

كمال عمر تحافيه مغازه‌سی

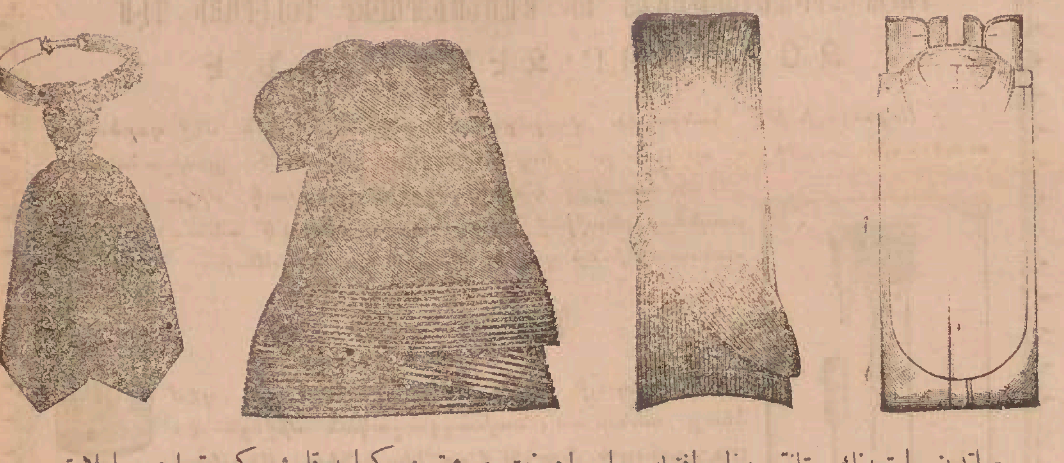

صاتدیغی امتعه‌نك متانتی وظرافتیله برابر اهونیتی ومشترین كرامه قارشی كوستریلن معاملات نازكانه وعفیفانه‌سی ایله شهرتشعار اولان كمال عمر تحافیه مغازه‌سی بوره جلب ایلدیكی موسمه مناسب كوملك ، بیون باغی یقه‌لق ، شمسیه وسائر اشیای تحافیه‌دن دولایی صدق مدعا ایچون مغازه‌یی بردفعه زیارت ایتملرینی محترم مشتریلرندن رجا ایدر .

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԷՐ
ԹՕՀԱՖԻՑԷՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱ. ՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն համբաւաւոր վաճառատունը ամրան եղանակին համար բերել տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Գրավաթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ եւ Թէհաֆիէի վերաբերեալ շատ մը ապրանքներ: Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կարգի ապրանքները որքան նրբաճաշակ, աժան եւ ամուր են: 6—52

کیسارنا معدن صویی

کیسارنا معدن صویی

قولرا زماننده محافظهٔ صحته خادمدر

اشبو طبیعی معدن صویی ، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسی اولوب معده ، قره‌جكر ، باغیرصاق ، بوبرك ، مثانه ، قوم والبومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر .

عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور .

— مركز دپوسی بغچه قپوسنده كمرك اتصالنده یكی خانده در .

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն ընտիր հանքային ջուրը իր համեղ եւ առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ: Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամէնէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի եւ ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ:

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է: Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու եւ մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի:

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգափու, Մաքսատան կից, Եէնի խան: 104—16

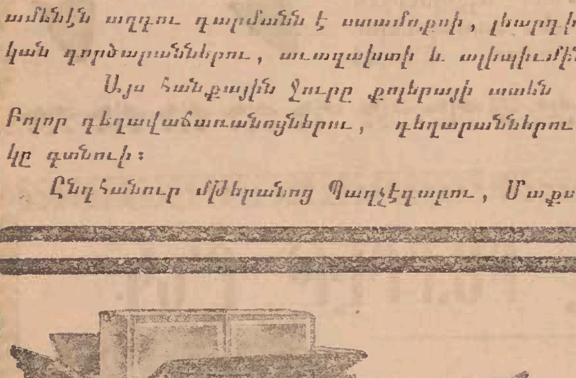

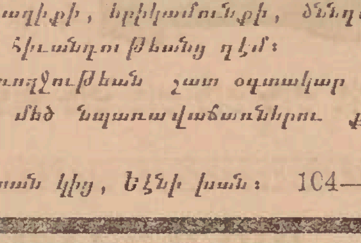

فرانسز مواد انشائیه مغازه‌سی : ت. تريقون ويه‌ئو خلفلری

غلطه‌ده : مومخانه جاده‌سی نومرو ٦١

امور وانشاآت نافعه ایچون آلات وادوات وصنعی طاشلر اعمالنه مخصوص ماكنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹԵՐՈՒ

Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաջորդք

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 12—52

Հանրօգուտ շինութեանց եւ հանքերու յատուկ գործիքներ եւ արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ:

ԹՈՎՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Բէրէքէմպէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀԱՅԹԱԹԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՊԷԹՐՕԼՕՎ, ՊԷՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՕԼՈՎ

ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

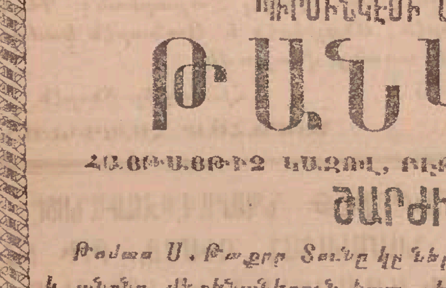

Թովմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաեւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ եւ անոնց մեքենաներուն կատարեալ գնահատումը կը ստանձնէ. Հողագործական Ինքնաշարժ Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռուցիչներ, Գործարանի Մեքենաներ եւ Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մօտկան մարքայով Զօլարանի Փոմփեր, Մանածի Մեքենաներ, եւն. եւն.: 65—104

باب عالی جاده‌سی عثمان ذكی بكك پارس ترزیخانه‌سی موسملك صوك موده قاشلر ورود ایتمشدر.

پاریسده برچوق زمان ترزیلك تحصیلنه موفق اولمشده

پاریسده «لادووس» مكتبندن وپاریس عموم ترزی

اوسته‌لری آقاده‌میسی اعضاسندن ویرلمش مدالیه حائز

بابعالی جاده‌سنده مسرت اوتلی قارشوسنده «عثمان زكی»

بكك ترزیخانه‌سنه مراجعت ایدیلمسی شكلنده ذواته

توصیه ایدرز .

ՕՍՄԱՆ ԶԷՔԻ, Փարիզեան Դերձակ

Երկար ատեն Բարիզի մէջ դերձակութեամբ զբաղած ըլլալով տեղւոյն Տէվիւէ վարժարանէն վկայուած եւ ոսկի շքադրամ առած է: Իր գործատեղին կը գտնուի Պապը Ալի ճամբէն, Մէսերրէթ օթէլին դիմաց: Նրբաճաշակներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք:

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

عموم ممالك عثمانیه وكیلی درسعادت غلطه‌ده كیرك بك خاننده نومرو ۱ و ۲ و ۳

سیدنه‌ی نوویل وشركاسی

دنیانك اك متين قاصه‌لری

حكومت عثمانیه انكلتره وسائر حكومتلرك قاصه‌لری

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԸ ԱՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԷՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—18

ԷՏՀԷՄ ԲԷՐԹԷՎ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Եւրոպայի բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ շքանշաններով վարձատրուած է:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

խիստ օգտակար է ակռաներուն, [illegible] եւ ամէն հիւանդութեան [illegible] համար:

ՔՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎԸ

դէմքի բիծերը եւ խալաւտները ու ձեռքի ճաքճքուքները կ'անհետացնէ:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋՈՒՐԴԱՓՈՇԻՆ

դէմքը կը ճերմկցնէ եւ թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն:

ՔԻՆԱՔԻՆԱՅՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱԶԻ ՋՈՒՐԸ

մազերը կ'ուժովցնէ, անոնց թափիլը առաջքը կ'առնէ ու թեփերը կ'անհետացնէ:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՏՂՈՑ ՓՈՇԻՆ

օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները եւ խալաւտները կ'անհետացնէ:

ՔՕԶՄԷԹԻՔ ԲԷՐԹԷՎԸ

պեխերը կ'աճեցնէ եւ ուղիղ կը կեցնէ զանոնք:

ՔԻՆԱՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏԱՄՆԱՓՈՇԻ

Անոնք որ կ'ուզեն ակռաները մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշիէն գործածեն:

ԲԷՐԹԷՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ

ամէն տեսակ օ տը քոլոններէն ընտիր է: Եղբեւանիով, յասմիկով, [illegible] պատրաստուածները պէտք չէն ձգել [illegible] գործածելու:

[illegible]

Բոլոր դեղարաններուն, դեղավաճառներուն եւ քօզմէթիքի վաճառատանց մէջ կը գտնուին, Ընդհ. կեդրոնատեղին է Նոր Նամակատան դիմաց Էտհէմ Պէրթեւ դեղավաճառանոցը: 18 16

قطران حقی اكرم

Goudron Hakki-Ekrem

مزمن ، برونشیتلره وقیشدن وانفلو ئنزه‌دن قالمه سوره‌كلی اوكسوروكلره وبالعموم كوكس راحتسزلقلرینه قارشی تأثیر قطعیٔ شفابخشاسی اوی بش سنه‌دنبری بالعموم اطبای عثمانیه واجنبیه وبیكلرجه خسته‌لر طرفندن بالتجربه اكلاشلمسی اوزرینه بك چوق تقدیرنامه‌لر وبرچوق سرگیلردن آلتون وكموش مدالیه‌لر قزانمشدر . نفس طارلغی تخفیف ایتدیكی كبی ورمك باشلانغجنده‌ده پك بیوك فائده‌سی كورینور . مركزی یكی پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلی اجزا دپوسی

محترم وطنداشلریمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده عثمان زاده جمال‌الدین افندی ، ممالك عثمانیه‌نك هرطرفلرندن حیله‌سز وغایتله نفیس ساده یاغلر ایله زیتون یاغلری و اغز طادیله یمك مراقلیسی اولان نفاسپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ایتمش اولدیغندن ، اخوان وطنك رغبتلرینی تمنی ایدر.

دیشلركزی محافظه ایتمك ایسترسه‌كز

رفعت دیش صویی قوللانكز هراجزاخانه‌ده بولنور

دوقتور عبدالله جودت

كوز حكیمی

ستانبولده شهر اماتنی قارشوسنده صباحلری آلافرانغه ساعت ۹ دن ۱۱ قدر واوكله‌دن صكره ساعت آلافرانغه ۲ دن ٤ قدر خسته‌كانی قبول ایدر . جمعه و بازار مستثنادر .

ՏՕՔԹ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՃԷՎՏԷԹ

ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ զատ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պոլիս, Քաղաքապետարանին դիմաց իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, առտուան ժամը 9էն մինչեւ 11 եւ կէս օրէն ետքը ժամը 2—4 (Ը. Ե.):

سرای همایونه مخصوص

یوسف عاصم

اوتوز سنه دنبری محترم مشتریلریمك خشنودیتلری ایچون اعمال وطبخ ایتدیكم برنجی قندیه صابونلری تالق وطوپراقدن واجزای مضره‌دن عاری اوله‌رق، خانملرك صاچلرینی محافظه‌یه قارشو دفعاتله تجربه اولنمش وبارات عالیشان قوقولی وقوقوسز اره‌لی صابونلریمك صورت اعمالنه برقات دها اعتنا ایدیله‌رك فیئات مقطوعه ایله قوقولیسی یدی بچق ، ارمه‌لیسی التی غروش ، پراكنده دخی صاتیلور . یمن قهوه‌سنك دخی اعلا وبرنجی نوعندن جلب ایتدیردیكم جهتله اوروپانك مخلوط ومغشوش قهوه‌لرندن مشتریلریمی قورتارمق وبوصورتله وطن ومملكته خدمت مفتخره اولمق اوزره قیه‌سی اون بش غروشه فروخت اولنمقده‌در ، سپارش ایتمك ارزوسنده بولنانلر اصمه التنده یدی نومرولی مغازه‌یه تشریف ایتسونلر .

ԵՈՒՍՈՒՖ ԱՍԸՄ ԷՖԷՆՏԻ
ՕՃԱՌԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Նօ. 7, ԱՍՄԱ ԱԼԹԸ, Նօ. 7

Սոյն վաճառատունը երեսուն տարիէ ի վեր մեծ համբաւ հանած է կրետական իր անխարդախ օճառներովը, որոնք հերաթափութիւնը կ'արգիլեն: Հոտաւէտ օճառներ ալ կը ծախուին: Այդ համբաւաւոր վաճառատունները, Եէմէնի ընտիր խահուէ բոված ըլլալով, տասնըհինգ ղրուշի կը ծախէ: 21—100

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ

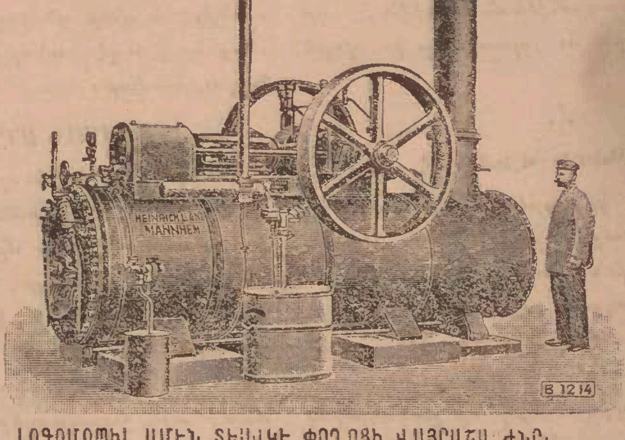

ԼՕԳՕՄՕՊԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՅՐԱՇԱԺՆԵՐ,

ԳԱՄՆԷԼՕՒ ՄԵՔԵՆԱՅՑ (ՄԷՆՆԱՅՆՈՐՀԵԱԼ)

ՑՈՐԵՆ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ՏԻՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻՐԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՅՎՕՏԱ ԽԱՆ

مانهایمده « هانری لانس » فابریقه‌سی معمولاتی

هرجنس لوقوموبیللر وسوقاق لوقوموتیفلری ، صبان كسوب بالیه یاپان ماكنه‌لر خرمن (باتوز) ماكنه ، امتیازلی :

عموم ممالك عثمانیه اجنته‌لری فریس بروقشییر وشركاسی

درسعادت غلطه وویووده خان 23-54

طراش : ١ غروش

بك اوغلنده آصمه‌لی مسجد نومرو ۹

« پاساژ دوروب نومرو ۱۸

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Դ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ